

PROJEKTIMAISEN OPPIMISEN EDISTÄMINEN

Oppimisympäristö luovan työprosessin tukemiseen

Raisa Vehkala

Opinnäytetyö

Huhtikuu 2013

Liiketalouden koulutusohjelma
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) VEHKALA, Raisa	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 11.04.2013
	Sivumäärä 53	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi PROJEKTIMAISEN OPPIMISEN EDISTÄMINEN Oppimisympäristö luovan työprosessin tukemiseen		
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) LAITINEN, Teemu		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö, Koulutuspäällikkö Pernu Pertti		
Tiivistelmä Tämä opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus ja sen toimeksiantaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulun Liiketoiminta ja palvelut -yksikkö, voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia ja teoriassa esiteltäviä tietoja uusia Rajakadulle tulevia projektimaisen oppimisen tiloja suunniteltaessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa projektimaisesti suoritettavien opintojen merkitys kasvaa jatkuvasti. Koska projektiopintojen suorittaminen eroaa suuresti perinteisestä opiskelusta sen monivaiheisten ja erilaisten työskentelytapojen vuoksi, on ymmärrettävää, että projektimaisia opintoja varten halutaan tähän prosessiin sopiva ja tätä opiskelumuotoa tukeva uudenlainen oppimisympäristö. Uutta projektimaista opiskelua edistävän oppimisympäristön ideoimiseen saatiin tietoa teoriasta, jossa selvitettiin myös, mitä projektioppiminen on. Lisäksi liiketalouden opiskelijoilta ja henkilökunnalta kysyttiin mitä uusissa tiloissa tulisi olla, mitä siellä tarvitaan ja mitä sinne halutaan. Sovittamalla yhteen teoria ja käytännön näkemys saadaan käsitys siitä millaiset uudet projektioppimisen tilat voisivat olla. Tutkimuksessa selvisi, että tiloilta toivottiin muun muassa valoisuutta, avaruutta, rauhallisuutta, muunneltavuutta sekä moderneja ja toimivia laitteita.		
Avainsanat (asiasanat) Projektioppiminen, tilasuunnittelu, työympäristö, luovuus, ryhmätyö -- prosessit, oppimisympäristö, toimitilat		
Muut tiedot Liitteenä esimerkkikuvia projektitilojen suunnitteluun sekä haastattelupohjat.		

Author(s) VEHKALA, Raisa	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 11042013
	Pages 53	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	Permission for web publication ☒ (X)
Title ENHANCING PROJECT BASED LEARNING A learning environment to support a creative work process		
Degree Programme Business Administration		
Tutor(s) LAITINEN, Teemu		
Assigned by JAMK University of Applied Sciences, School of Business and Services Management, Head of Department Pernu Pertti		
<p>Abstract</p> <p>This thesis is a qualitative survey assigned by the School of Business and Services Management, JAMK University of Applied Sciences. They can benefit from the emerging information together with the theory presented of this research in planning the new project based learning environment spaces at Rajakatu Campus.</p> <p>The significance of the studies to be performed with the project based learning method at JAMK University of Applied Sciences is constantly rising. Because the study method in project based learning greatly differs from the traditional way of studying, due to its multidimensional and diverse ways of working, it is understandable that one would want a special new kind of learning environment to fit and to support the project based learning process.</p> <p>The theory part will help to compose ideas for this kind of new learning environment, tailored for the project based learning method, as well as explain what project based learning is all about. By interviewing business students and staff we can understand what there should be, what is needed and what is wanted of those new learning environment spaces. When combining the theory and the conventional views, we can get an idea of what the future project based learning environment spaces could be like. In this research it was discovered that lightness, spaciousness, tranquility and transformability as well as modern and functional equipment, among other things, were required of the new spaces.</p>		
Keywords Project based learning, space planning, working environment, creativity, teamwork -- processes, learning environment, premises		
Miscellaneous Photos serving as examples for planning a project based learning environment and the questionnaires can be found in the attachments section.		

SISÄLTÖ

1 PROJEKTIOPINTOJEN MERKITYS	1
2 TUTKIMUKSEN TAUSTAA	2
3 PROJEKTIOPPIMINEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	5
3.1 Projektioppiminen ja sen vaiheet luovana prosessina	8
3.2 Oppimista tukeva ympäristö	9
3.3 Työympäristö	10
3.4 Tulevaisuuden työ- ja oppimisympäristöt	12
3.5 Luova tila oppimisympäristönä ja innovaation luojana	13
3.6 Tukiaisen luovan työskentelyympäristön tilakonsepti	15
4 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	17
4.1 Yhteenveto opiskelijoiden haastattelusta	20
4.2 Yhteenveto projektiopettajan haastattelusta	24
4.3 Yhteenveto koulutuspäällikön haastattelusta	26
5 PROJEKTITILOJEN TILASUUNNITELMA	30
6 POHDINTA	34
LÄHTEET	36
LIITTEET	38
Liite 1 Esimerkkikuvia projektitilojen suunnitteluun	38
Liite 2 Opiskelijoiden haastattelu	44
Liite 3 Projektiopettajan haastattelu	46
Liite 4 Koulutuspäällikön haastattelu	49

1 PROJEKTIOPIINTOJEN MERKITYS

Opiskelijat suorittavat opinnoissaan yhä enemmän opintopisteitä tekemällä erilaisia projektiopiintoja. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa liiketalouden koulutusohjelmassa projektiopiintoja suoritetaan tällä hetkellä pakollisina ammattiopintoina vähintään 5 opintopisteen verran. Tulevaisuudessa projektiopiintojen merkitys on kuitenkin kasvamassa, ja projektimaista oppimista tullaan käyttämään aikaisempaa enemmän myös muiden opintojaksojen yhteydessä. Tämä on suuri muutos aikaisempaan.

Jokainen suoritettava projekti on omanlaisensa, ja niillä kaikilla on omat tarpeensa. Projektien suorittaminen koostuu erilaisista työtehtävistä: palaverista, taustatutkimuksen tekemisestä, toimeksiantaja tapaamisista, suunnittelutyöstä, kirjoitustehtävistä, lukemisesta, ajatusten vaihdosta, tiimityöskentelystä, itsenäisestä työskentelystä, puhelintyöskentelystä ja esityksistä. Millaisessa työtilassa kaikki nämä työtehtävät saadaan suoritettua parhaalla mahdollisella tavalla? Millainen työtila tukee kaikkia näitä projektityöskentelyn erilaisia vaatimuksia antaen samalla kaikille työskentelyrauhan ja mahdollisuuden oman parhaan työtuloksensa antamiseen?

Tutustuttuani toimitilojen ja työskentelytilojen suunnitteluun ja käsitteisiin, jotka perinteisesti yhdistetään työhön ja työpaikkoihin, olen oppinut, että näitä tiloja koskevia ajatuksia ja ideoita voidaan yhtä lailla soveltaa opiskeluun tarvittavia tiloja suunniteltaessa. Koska projektimainen oppiminen on monivaiheista ja sisältää erilaisia työskentelytapoja, voidaan sen myös ymmärtää näin ollen olevan luovaa työtä, jota tänä päivänä tarvitaan jokaisella alalla. Tässä opinnäytetyössä projektimainen opiskelu nähdään nimenomaan luovana työprosessina, joten on luontevaa, että projektimaaisia opintoja myös suoritetaan luovassa työtilassa.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTAA

Täysin samankaltaisia tutkimuksia, jotka keskittyvät projektioppimisen tukemiseen nimenomaan tilasuunnittelun näkökulmasta, ei ole ennen tehty. Halusin rajata tutkimukseni koskemaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun Liiketoiminta ja palvelut –yksikön opiskelijoita, koska toimeksianto opinnäytetyölle tuli yksikön koulutuspäälliköltä ja koska itsekin siellä opiskelevana omaan kokemusta projektiopinnoista sekä kyseisissä toimitiloissa työskentelystä. Liiketoiminta ja palvelut -yksikössä on huomattu nykyisten toimitilojen toimimattomuus projektiopiskelussa ja tähän kaivataan muutosta. Käytettävissä olevat tilat tulisi saada vastaamaan paremmin nykyisen ja tulevan projektiopiskelun asettamien vaatimusten tasoa.

Tässä opinnäytetyössä etsitään vastauksia kysymyksiin: Millainen työskentelytila tukee parhaimmalla tavalla projektimaista oppimista? Mitä laitteita ja kalusteita tällainen tila tarvitsee? Mikä on visuaalisen ilmeen merkitys opiskelijoiden tilassa viihtymisen kannalta? Miten tilassa huomioidaan erilaisten projektien tekijät (ryhmätyö/-yksilötyö) ja niiden asettamat vaatimukset? Projektiopintoja suorittaneiden opiskelijoiden haastatteluiden avulla pyritään selvittämään heidän kokemuksiaan ja mielipiteitään kyseisestä aiheesta ja löytämään vastaus tutkimusongelmaan. Lisäksi projektiopettajan ja koulutuspäällikön haastatteluiden avulla saadaan henkilökunnan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä kyseisestä aiheesta.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mitä uutta, projektimaista oppimista tukevaa perinteisen työskentelytilan, luokahuoneen, tilalle voitaisiin rakentaa. Ennen uuden luomista on kuitenkin selvitettävä koulutuspäällikön, projektiopettajan sekä opiskelijoiden haastatteluiden avulla käsitys projektiopiskelussa käytössä olevista nykyisistä toimitiloista, jotta voidaan alkaa miettiä, millä keinoin projektimaista opiskelua voitaisiin parantaa toimitilasuunnittelun näkökulmasta.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on myös antaa visuaalisten esimerkkikuvien avulla tilasuunnittelulle ideoita ja ajatuksia mahdollisia uusia projektityötiloja varten

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Rajakadun toimipisteeseen. Tämän tilasuunnitelman voi toimeksiantaja halutessaan tehdä opiskelija- ja henkilökuntahaastatteluista saatu-jen vastausten mukaisesti sekä tässä tutkimuksessa esille tulevien teorial tietojen pe-rusteella. Teoriapohjaa ja tutkimuksen vastauksia tukevaa tietoa on haettu muun mu-assa Pirkko Vesterisen Projektiopiskelu ja -oppiminen ammattikorkeakoulussa sekä Maaretta Tukiaisen Luova tila, tulevaisuuden työpaikka -kirjoista, joista jälkimmäises-tä myös selviää, miksi projektiopiskelun voidaan katsoa olevan luovaa työtä.

Tutkimuksen raja- ja näkökulma

Haastateltaviksi tähän tutkimukseen olen valinnut Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelman opiskelijat, koulutuspäällikkö Pertti Pernun sekä projektiopintojen ohjaavan opettajan Lea Tapanaisen. Osa opiskelijoista vastasi kysymyksiin projektiopintojen tunnilla täyttämällä lomakkeen ja osa vastasi sähköpostilla lähettettyyn kyselyyn, joissa molemmissa olivat samat kysymykset. Opinnäytetyön toimeksiantajaa, liiketalouden koulutusohjelman koulutuspäällikköä Pertti Pernua kävin haastattelemassa henkilökohtaisesti 14.5.2012, ja tämä haastattelu myös nauhoitettiin. Lea Tapanainen vastasi kysymyksiin sähköpostitse 2.6.2012. T&K kehityspäällikkö ei vastannut lähettämääni kyselyyn.

Ainoana rajoittavana tekijänä haastateltaviksi valituille opiskelijoille oli se, että he olivat suorittaneet projektiopintoja. Näin heillä on olemassa näkemys koulun käytännöistä, projektiopintojen suorittamisesta sekä niitä tukevista tekijöistä sekä puutteista. Projektiopintojen yleinen suorittamisaika on toisen ja kolmannen opiskeluvuoden aikana. Näin ollen haastatelluilla on myös vertailupohjaa muiden opintojaksojen suorittamisesta ja niissä käytetyistä työskentelytavoista.

Päätin tehdä tutkimuksen laadullisen tutkimuksen näkökulmasta, koska se on aiheen kannalta luontevin vaihtoehto. Päädyin laadulliseen tutkimukseen, koska kyseinen menetelmä antaa mielestäni parhaat mahdollisuudet tutkia asiaa, jossa selvitetään ihmisten mielipiteitä, ajatuksia ja kokemuksia.

Laadullinen tutkimus antaa vapautta tutkia ja analysoida ilmiötä ilman tiukkoja sääntöjä. Koska kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella ei ole olemassa tarkkoja rajoja, on sen puitteissa hyvä mahdollisuus tutkia aihetta syvällisesti ja laajasti sekä tehdä kuvaavia ja selittäviä päätelmiä siitä, miten tutkittava asia koetaan. (Kananen 2008, 9–10, 24–25.)

3 PROJEKTIOPPIMINEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Projektioppimisesta kertovat kirjoissaan Vesterinen, Kantola ja Salakari. Ensin tarkastellaan Vesterisen (2001) vastauksia kysymyksiin, mitä projektipedagogiikka on, mihin projektioppimisella pyritään, miksi ammattikorkeakoulussa projektiopiskellaan, ja miten opiskelijat hyötyvät projektiopiskelusta. Tämän lisäksi Kantola (2003) selvittää ajatuksia siitä, miten projektiopiskelu ja työelämä liitetään toisiinsa. Salakari (2009) kertoo projektiopiskelusta tekemällä oppimisen näkökulmasta, oppimistilanteista ja opettajan roolista.

Vesterisen mukaan projektipedagogiikka on yksi ammattikorkeakoulupedagogiikan toteutusmuodoista. Erilaiset työelämälähtöiset projektit ovat sitä todellisuutta, jossa teoria ja käytäntö yhdistyvät opintokokonaisuuksiksi. Projekteissa tavoitteet ovat prosessitavoitteita, jotka muotoutuvat projektin edetessä jokaiselle opiskelijalle henkilökohtaisesti ja liittyen laajempiin ammatillisiin ja työelämän kehittämistavoitteisiin. (Vesterinen 2001, 72.)

Vesterinen (2001) kertoo lisäksi, miten aikaisempien tutkimusten perusteella voidaan todeta, että projektioppimisella pyritään innovatiivisuuteen, kontekstisidonnaisuuteen, yhteistoiminnallisuuteen ja ongelmaperusteiseen oppimiseen, jossa oppijalta edellytetään itseohjautuvuutta, sitoutumista, reflektiivisyyttä ja avoimuutta uusiin kokemuksiin (mts. 31).

Kantola (2003) selvittää työelämän ja opiskelijoiden yhdistymistä, jossa perinteistä harjoittelua uudempi opiskelijan ja työelämäyhteyksien muoto ovat yrityksille tai muille työelämän organisaatioille tehtävät erilaiset työelämäprojektit. Näiden projektien avulla ammattikorkeakoulut toteuttavat myös alueellista työelämän kehittämis- tehtäväänsä. (Mts. 10.)

Kantolan (2003, 10) mukaan Vesterinen (2001) perustelee projektiopiskelun käyttöä

myös työelämän osaamisvaatimusten pohjalta, joiden mukaan ammattikorkeakoulujen tulee kouluttaa asiantuntijoita, jotka osaavat käynnistää projekteja, työskennellä projekteissa, kehittää työtään ja työllistää itsensä projektien avulla. Koulutuksessa pyritään tuottamaan opiskelijoille projektityötaidot tarjoamalla heille mahdollisuuksia opiskella työelämän yhteistyö- ja kehittämisprojekteissa opetusmenetelmänä projektityömetodi. Lisäksi projektiopiskelun hyödyksi nähdään se, että menetelmä antaa mahdollisuuksia asiantuntijuuden kehittymisen kokemuksille sekä asiantuntijaidentiteetin rakentumiselle. (Kantola 2003, 10.)

Vesterinen (2001) selvittää, että onnistunut projektityö edellyttää opiskelijoilta monimuotoista itsensäilmaisukykyä ja kykyä tarkastella asioita useasta eri perspektiivistä. Saadakseen täysipainoisesti hyötyä projektityöskentelystä opiskelijoiden tulisi kyetä keskustelemaan ideoistaan, kommunikoidaan selkeästi ja asettamaan kysymyksiä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä ja niistä asioista, joista he tarvitsevat lisää tietoa. Projektityöskentelyyn osallistuvien tulisi myös kyetä vertailemaan erilaisia vaihtoehtoja systemaattisesti sekä olla unohtamatta oman näkökulman kriittistä arviointia. (Mts. 73.)

Projektioppimisen hyviksi puoliksi opiskelijan kannalta Vesterinen luettelee riippumattomuuden ja itsenäisyyden. Myös valinnan vapaus opiskelijan oppimisessa, syvällisempi tietämys, ymmärtämiseen orientoitunut oppiminen sekä persoonallinen kasvu nähdään hyvinä puolina. (Vesterinen 2001, 73.)

Vesterisen (2001, 74) mielestä projektioppimisen on todettu olevan opiskelijakeskeistä ja hyvin toteutettuna motivoivaa. Opiskelijat ovat aktiivisesti mukana oppimisessa, jossa he joutuvat sitoutumaan yksilöinä ja projektiryhmänä, tiiminä, tiettyyn toimintaan ennalta määritellyksi ajaksi ja ottamaan samalla vastuuta omasta oppimisestaan. Oppiminen on myös tehokkaampaa, jos reflektointi tapahtuu yhdessä. Tiimirefleksion avulla on mahdollista rakentaa uusia toimintamuotoja yhdessä arvioiden ja hankkien tietoa.

Salakari (2009) puolestaan selvittää, että parhaat tavat oppia kulloisessakin tilantees-

sa riippuvat olosuhteista, mutta yleisesti ottaen oppimista palvelevat parhaiten oppijälähtöiset tavat oppia. Projektityyppinen tekemällä oppiminen tai esimerkiksi ongelmalähtöinen oppiminen palvelevat usein parhaiten oppimista. (Mts. 21.)

Salakarin (2009) mukaan työtä yleensäkin opitaan parhaiten aidoissa tai aidon kaltaisissa harjoitteluympäristöissä työskennellen mahdollisimman pitkälle samalla tavalla kuin aidon tekemisen yhteydessä, eli työtä opitaan parhaiten tekemällä. Tästä lähtökohdasta oppimistilanteet tulisivatkin järjestää ongelmalähtöisesti: lähdetään ratkaisemaan käytännön ongelmaa tekemällä pienimuotoinen projekti, jossa haetaan tietoa prosessin edetessä. Oppijoiden mielenkiinto säilytetään, kun haasteena on ratkaista käytännön ongelma tai hoitaa konkreettinen projekti mielekkäästi loppuun asti. Hyvän motivaation ylläpitäminen on tulosten kannalta ratkaisevan tärkeää. (Mts. 27.)

Oppijakeskeisyyden tulee olla toiminnan lähtökohta, jossa oppija on keskipiste ja toiminta lähtee oppijoiden tarpeesta oppia. Toiminta, lähinnä opetus, tulee järjestää oppimistarpeisiin perustuen. Lähtökohta on tällöin hyvin pragmaattinen. Oppimistilanteet järjestetään siten, että oppiminen toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla. (Salakari 2009, 33.)

Salakari (2009, 34) myös selvittää, että oppimista tapahtuu tietyssä ajassa, paikassa ja tilassa, jolloin käytetään termiä oppimisympäristö. Oppimisympäristön käsite sisältää fyysisen, teknisen, didaktisen ja sosiaalisen ulottuvuuden. Salakarin mielestä opiskelijat opiskelevatkin aiempaan verrattuna itsenäisemmin, kun taas opettaja toimii entistä useammin valmentajana tai oppimisen ohjaajana. Tällä tavoin opiskelijoiden itsenäinen tiedonhaku korostuu. Tässä oppijat toimivat yksin tai entistä useammin ryhmissä.

Salakarin (2009) mukaan koulutusta tulee suunnata nykyistä koulutustarvelähtöisemmin, jolloin työhön sijoittuminen paranee ja tätä kautta myös opiskelumotivaatio. Salakari näkee projektioppimisen myös ratkaisuna, jossa yritysten, koulun ja opiskelijoiden tarpeet yhdistyvät. (Mts. 144.)

3.1 Projektioppiminen ja sen vaiheet luovana prosessina

Luovan prosessin toimintojen perusteeksi Tukiainen (2010, 106) on valinnut Leonardin ja Swapin (1999) luovan prosessin vaiheteorian, johon kuuluvat valmistautuminen, tehtävän muotoilu, vaihtoehtojen kehittäminen, hautominen ja vaihtoehtojen valinta.

Valmistautumisvaiheen ytimen muodostavat yleensä tiedon, materiaalien, ideoiden ja vaikutteiden kerääminen ja järjestäminen. Itse asiassa valmistautuminen voidaan nähdä myös jatkuvana valppautena ympäröivää maailmaa kohtaan. (Tukiainen 2010, 106–107.)

Luovan prosessin onnistumisen ja vaikuttavuuden kannalta on hyvin tärkeää muotoilla, kommunikoida, selittää ja selventää asetettu ongelma eli projektitehtävä mahdollisimman yksiselitteisesti ryhmän sisällä. On siis tärkeää varmistua siitä, että kaikki prosessiin osallistujat ymmärtävät ongelman samalla tavalla. Visualisointi helpottaa ongelman kokonaisvaltaisempaa hahmottamista. Tarvitaan iso tila, jossa kaikki pystyvät näkemään ja kuulemaan heille esitettävän asian ja samalla myös osallistumaan. (Tukiainen 2010, 107.)

Tukiaisen (2010, 108) mukaan se, kuinka luovaan lopputulokseen koko haasteen ratkaisussa lopulta päädytään, riippuu ryhmien kyvystä tuottaa mahdollisimman paljon erilaisia vaihtoehtoja. On siis äärimmäisen tärkeää tarjota mahdollisimman monenlaisia eri ihmistyyppisiä palvelevia ideoiden kehittämis-ympäristöjä. Lisäksi yksin tai ryhmässä työskentelyn kombinaatioiden tulisi olla mahdollisia.

Tukiaisen (2010) mielestä hautominen on olennainen osa prosessia, jotta jyvät erotuisivat akanoista ja varsinainen kuningasajatus alkaisi pikku hiljaa kiteytyä. Niin sanottujen hyödyttömien asioiden tekeminen tässä vaiheessa osoittautuu yleensä erittäin arvokkaaksi, koska valmistautunut ja fokuoitunut mieli yhdistää kaiken kokemansa yllättävän nopeasti siihen, mitä on juuri intensiivisesti ja hartaudella pohtinut. Usein tässä vaiheessa suositellaankin tekemisen vaihtamista. Voi mennä ulos kävelyllä

tai nauttia kupin kahvia. Tarvitaan rauhalliset tilat, jossa työntekijät voivat reflektoida ja tarvittaessa olla yksin. Myös mikä tahansa mukaansa tempaava aktiviteetti, joka vie ajatukset pois varsinaisesta työstä, edistää hautomista. (Mts. 108.)

Tukiaisen (2010) mukaan jossakin vaiheessa luovan prosessin tulee aina edetä vaihtoehtoisten ideoiden tuottamisesta käyttökelpoisten ja hyödynnettävien ideoiden erotteluun ja valikointiin. Olennaista on pystyä esittelemään suurehkolle joukolle erilaisia ja erimuotoisia tuotoksia (sähköisiä, liikkuvia, tekstuaalisia, kuvapainotteisia, taulukkomuotoisia jne.) siten, että kaikki paikallaolijat voivat ne nähdä ja osallistua tilanteeseen. (Mts. 108–109.)

3.2 Oppimista tukeva ympäristö

Oppimisen tueksi tulee luoda toimiva arkkitehtuuri. Muun muassa seuraavia piirteitä löytyy oppimissisältöjen ja vuorovaikutteisen oppimisen tuen yhteensovittamista työympäristöistä, joissa on hyödynnetty tieto- ja viestintäteknologiaa. (Salakari 2009, 120–121):

1. Internet ja liikkuvuus – tietokoneiden ja muiden laitteiden (esimerkiksi 3G-matkapuhelimet) laadun tulee olla sellaisia, että ne toimivat joustavasti eri ympäristöissä, työpaikoilla, kentällä ja niin edelleen. Langattoman teknologian kehittyminen on verraton etu.
2. Tarvittavalle tiedolle tulee olla säilytyspaikat, johon tieto on tallennettavissa ja jossa sitä voidaan myös päivittää.
3. Kollaboraatioympäristöjä tulee voida hyödyntää joustavasti. Näitä ovat chatit ja keskustelualueet, joita tulee olla eri aihepiireille. Niissä voidaan vaihtaa ajatuksia aihealueittain ja ne toimivat yhteistyöympäristöinä.
4. Työperusteista oppimista luonnehtii tehtävän suorittamiseksi välttämätön tuki.

5. Mentorointi voi perustua inhimilliseen tai entistä useammin myös virtuaaliseen mentorointiin.

6. Tietoisuus siitä, että kollegoita tai asiantuntijoita on paikalla, on tärkeää, koska heiltä saa apua tarvittaessa, mikä lisää motivaatiota. Tietoisuus paikallaolosta ja välittömän viestittämisen mahdollisuus kollaboraatioympäristöjen muodossa takaa sen, että on olemassa ympäristö, jossa voidaan keskustella, tavata ja tehdä yhteistyötä esimerkiksi tietyn alueen erityisosaajien välillä.

7. Reaaliaikaisen työn yhteydessä oppimisen järjestelmissä tiedonkulku on kaksisuuntaista: työntekijät voivat antaa palautetta tai poimia parhaita käytäntöjä lennosta ja linkittää ne työprosessiin.

3.3 Työympäristö

Laajavaara ja Solonen (2011) ovat tutkineet opinnäytetyössään työympäristöjä ja seuraavassa selvitetään työympäristöjen muodostumista, tilankäyttöä, motivaatioon ja tuottavuuteen vaikuttavia tekijöitä, innovatiivista työskentelyä ja lopuksi Partasen (2003) ajatuksia tilasuunnittelusta.

Laajavaara ja Solonen (2011) kertovat, että Hietasen (2009; 2011) mukaan työympäristö muodostuu fyysisistä, virtuaalisista sekä sosiaalisista tekijöistä, joihin liittyvät myös kokemukselliset tekijät, esimerkiksi asiakaskokemus ja tilan elämyksellisyys (mts. 15).

Laajavaaran ja Solosen (2011) mukaan (KTI 2011) kerrotaan, että tilankäytön tehokkuusajattelun lisäksi tulisi huomioida etätöön ja interaktiivisesti tehtävän työn tuomat haasteet. Tilan tulisi tukea vuorovaikutteisuutta ja silti suoda työrauha jokaiselle työntekijälle. Toimistotiloissa tullaan suosimaan jaettuja ja nimeämättömiä työpisteitä, vaikka kiinteät työpisteet säilyttäisivätkin paikkansa. Laajavaara ja Solonen

lisäävät, että Hietasen (2011) mukaan digitalisoituminen ja teknologiamurros ovat vaikuttaneet työtapoihin ja työympäristöihin ja että virtuaalitalasta on tullut meille osa arkea ja vapaa-aikaa. (Laajavaara & Solonen 2011, 20.)

Laajavaara ja Solonen (2011) selventävät, että Hietasen (2011) mukaan työympäristöä ei määritellä enää samalla tavalla kuin aiemmin. Työympäristö koostuu kaikista niistä tiloista ja paikoista, joissa työtä tehdään. Tämän hetken ja tulevaisuuden työpaikkoja ja muotoja ovat etätyö, liikkuva työ, monipaikkainen työ ja kolmannet paikat, joista esimerkkeinä kahvilat, lentokentät ja puistot. (Mts. 21.)

Laajavaaran ja Solosen (2011, 26) mukaan Reunanen ja muut (2006) toteavat, että fyysisessä työympäristössä erilaiset sisäympäristön tekijät vaikuttavat merkittävästi työtyytyväisyyteen ja tuottavuuteen. Tällaisia tekijöitä ovat lämpötilaolosuhteet, sisäilman laatu, valaistus ja akustiikka. Valon koostumus vaikuttaa siihen, miten työntekijä kokee tilan. Tämä taas vaikuttaa suoranaisesti motivaatioon sekä mielialaan tehdä työtä. Valaistusta suunniteltaessa on otettava huomioon keinovalon ja luonnonvalon hyödyt. Melu haittaa tai auttaa työntekijöiden keskittymiskykyä ja vaikuttaa täten työn suoriin sekä tuottavuuteen.

Laajavaara ja Solonen (2011, 27) selvittävät, että Tjäderin (2011) mukaan työtyytyväisyyteen ja tuottavuuteen vaikuttavana tekijänä voidaan mainita ergonomia. Työ, työvälineet, työympäristö ja muu toimintajärjestelmä auttavat vastaamaan ihmisen tarpeisiin. Ergonomia edesauttaa ihmisen terveyttä, turvallisuudentunnetta eli siis yleistä hyvinvointia. Lisäksi järjestelmien oikea ja tehokas käyttö helpottaa työn tekemistä.

Laajavaara ja Solonen (2011) lisäävät vielä, että Reunasen ja Nenosen (2006) mukaan innovatiiviseen työskentelyyn päästään, kun henkilökohtaiset välineet ja laitteet toimivat moitteettomasti ja ovat käytettävissä joustavasti. Joustavuus lisää innovatiivisuutta, ja ihmisen pitäisi pystyä suorittamaan työ silloin, kun hän kokee luovuuden tunteen. Innovatiivisuus toimitiloissa syntyy, kun kalustus on huomioitu. Esteettisyys, säädeltävyys ja ergonomiset elementit ovat kalustamisen kolme näkökulmaa, jotka parhaimmillaan lisäävät luovuutta tai huonosti toteutettuna laskevat sitä. Yleensä

ensivaikutelma työtilasta on visuaalinen. Hyvä tunnelma ja värit luovat kannustavan ja esteettisen työympäristön. (Mts. 31.)

Partasen (2003, 7–25) mukaan tilasuunnittelussa käyttäjien tarpeet huomioimalla on mahdollista luoda turvallinen, terveellinen, toimiva ja viihtyisä ympäristö, jossa käyttäjä voi nauttia ja saada elämyksiä. Terveellisellä ja viihtyisällä työympäristöllä on vaikutus käyttäjien tuottavuuteen, terveyteen ja työssä viihtymiseen. Partanen (2003, 25) toteaa myös, että tilantarve syntyy toiminnoista, joita tiloissa tehdään. Tilojen suunnittelun lähtökohdaksi tulee selvittää tilan toiminnot ja niiden edellyttämät tarpeet. Ensin tulee huomioida, mitä tilassa tullaan tekemään, kuka ja ketkä siellä tulevat toimimaan, ja millaisia tilaratkaisuja nämä toiminnot tarvitsevat.

3.4 Tulevaisuuden työ- ja oppimisympäristöt

Tulevaisuuden työympäristö H2Ubiooffice -projektin projektipäällikkö Aki Lassila (2009) Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta kertoo, että tulevaisuuden työympäristömme tulee olemaan monimuotoinen ja haasteellinen niin organisaatioiden kuin työntekijöidenkin näkökulmasta. Hänen mukaansa haastavuutta työympäristöön ja työpaikkaan sekä niihin liittyvien tekijöiden kuten yhteistyön tekeminen sekä sen hallinta ja ohjaaminen, yksilön motivoiminen ja liittäminen organisaatioon tulevat saamaan uusia menetelmiä teknologiakehityksen myötä. Teknologian kehitysten ansiosta muun muassa uudenlaisten virtuaalitiimien muodostaminen uudenlaisten ryhmätyökalujen avulla on mahdollista, joilla voidaan helpommin ylittää eri organisaatioiden rajoja, koska myös ajasta ja paikasta riippumaton työskentely helpottuu. (Lassila 2009.)

Laajavaaran ja Solosen (2011) mukaan tulevaisuuden työ- ja oppimisympäristöt ovat muutosvaiheessa. Konkreettinen työympäristö ei ole enää yksiselitteinen asia, ja se asettaakin näin ollen haasteen tulevaisuuden toimitilasuunnittelulle. Laajavaaran ja Solosen mukaan tulevaisuuden haasteena ovat sellaiset tilat, jotka palvelevat kaikkia aisteja. Siksi ei ole yhdentekevää, miltä kaikki näyttää, vaan myös miltä jokin elementi tuntuu, tuoksuu tai kuulostaa. (Mts. 8–9.)

Laajavaara ja Solonen (2011) selvittävät Hietasen 2009 ja Reunasen ja muiden (2006) mukaan, miten tila tulisi nähdä resurssina, jolla tuetaan organisaation tärkeintä voimavaraa, henkilöstöä. Siksi tulisi tarjota tiloja, joilla parannetaan henkilöstön tyytyväisyyttä. Tyytyväisyys parantaa tuottavuutta, ja tuottelias henkilöstö lisää tulosta. (Mts. 11.)

Laajavaara ja Solonen (2011) lisäävät vielä, että Senaatti-kiinteistöjen (2007) ja Pino-lehdon (2009) mukaan tilojen tehokkuuden turvaaminen voidaan taata esimerkiksi nykyisten tilojen muunneltavuudella ja uusiokäyttömahdollisuuksilla. Lisäksi Laajavaara ja Solonen kertovat Hietasta (2009) mukaillen, että työtä tehdään yhä enemmän kotona, puhelimessa, junassa, bussissa, internetissä, asiakkaiden luona sekä kahviloissa. Toimitilas suunnittelussa sekä työympäristön kehittämisessä haasteena on luoda sellaiset tilat, jotka vastaavat työelämän muuttuneita tarpeita. Tämä sama ilmiö vaikuttaa myös opiskeluun ja oppimiseen. (Mts. 13–15.)

3.5 Luova tila oppimisympäristönä ja innovaation luoja

Tukiaisen (2010) mukaan työntekijöiden nähdessä, että työympäristöön panostetaan, se on heille selkeä viesti myös siitä, että heitä arvostetaan. Tukiaisen mielestä suomalaisessa toimitilarakentamisessa pitäisi päästää irti perinteistä ja luoda rohkeasti uutta. (Mts. 12.)

Työympäristön käsitteitä voidaan hyvin soveltaa oppimisympäristöihin. Parhaissa työpaikoissa työntekijöiden mielestä johto ottaa työntekijät mukaan heidän työympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon, ja näin ollen työpaikka mielletään fyysisesti turvalliseksi ja oman organisaation tilojen koetaan luovan hyvän työympäristön. (Tukiainen 2010, 12–13.)

Tukiaisen (2010) mukaan tietyllä tavalla suunniteltu tila ja siihen luotu tunnelma potentiaalisesti virittävät luovuuden, ja luovuutta edistävässä tilassa syntyy uutta. Mitä enemmän uusia ajatuksia syntyy, sitä todennäköisempää on, että niistä on

mahdollista tuotteistaa innovaatioita. Siellä, missä syntyy uusia innovaatioita, ovat eväät kasvuun ja sitä kautta kannattavuuteen myös tulevaisuudessa. (Mts. 16.)

Tukiaisen (2010) näkemys toimistojen tulevaisuudesta on se, että jatkossa niistä on tulossa yhä enemmän sosiaalisia ympäristöjä, koska innovatiivisuuden kehittämisen tärkeimpiin reunaehtoihin kuuluu nimenomaan ryhmätyöskentelyn toimintaedellytyksen optimointi. Tukiainen lisää vielä, että olisi tärkeää ymmärtää, miten luovaa työtä tehdään nykyään oikeastaan kaikkialla aina palveluista tuotekehitykseen toimialasta riippumatta. Luovuus on siis uusia ideoita tuottavaa ajattelua (Mts.18–19, 26.)

Luovuutta edistävän tilan hahmottamisessa stressittömyyden optimointi on tärkeä suunnittelun lähtökohta, vaikkakaan ei niistä ainoa. Lisäksi vaikka stressin tunne ensisijaisesti juontuukin ajan puutteesta tai sen koetusta vähyydestä, on työympäristössä useita tekijöitä, jotka vaikuttavat stressitasoon. Esimerkiksi hälyisyys, keskeytykset, häikäisy ja monet muut tilaan ja ihmisten fyysiseen sijoitteluun liittyvät tekijät ovat yhteydessä ympäristön stressaavuuteen. (Tukiainen 2010, 53.)

Tukiaisen (2010) mielestä esimerkkien pohjalta voitaneen päätellä, että kokeilemisen arvoisia ominaisuuksia, elementtejä tai tilarakenteita luovuutta tukevissa työympäristöissä voisivat olla muun muassa seuraavat: avaruus ja avoimuus, säilytystila prototyypeille, inspiroiville esineille ja tavaroille, suora yhteys luontoon, luonnonvalon määrän optimointi, mahdollisuus liikkeeseen ja liikkumiseen, laaja pinta, johon voidaan visualisoida se, mitä ollaan tekemässä, välitilat, joihin voi vetäytyä ajattelemaan, oma keittiö ja mahdollisuus yhteiseen ruokapöytään tai ruokailuun. (Mts. 59.)

Se, että on olemassa tiettyjä konsepteja ja ehdotuksia työtiloille ja sille, millaisia niiden tulisi olla ja mitä niistä tulisi löytyä, ei ole ainoa vaihtoehto eikä käypä ratkaisu jokaiselle tilalle. Kaikki tilat ja niissä toimivat henkilöt ovat omia kokonaisuuksiaan ja tulisikin muistaa pitää ne sellaisina. Konsepteja tulisi yhdistellä ja muokata omaan taroitukseen sopivaksi. Ei pitäisi ottaa mitään vastaan sellaisenaan tarjottuna, vaan rohkeasti esittää oma mielipide muutoksista ja mahdollisista puutteista. Hyödynnetään uutta tietoa, muokataan se meille sopivaksi ja meillä toimivaksi ja otetaan rohkeasti

mukaan omat ideat ja lisäykset. Lisäksi, kuten Tukiainen (2010) totesi, työympäristön käsitteitä voidaan hyvin soveltaa oppimisympäristöihin, ja näin ollen myös opiskelijat pitäisi ottaa mukaan oman oppimisympäristönsä suunnitteluun ja päätöksentekoon, aivan kuten työpaikoilla työntekijät otetaan työympäristönsä suunnitteluun mukaan.

3.6 Tukiaisen luovan työskentely-ympäristön tilakonsepti

Seuraavassa Tukiainen (2010, 102–105) selvittää mielenkiintoista oman luovan työskentely-ympäristönsä tilakonseptia, josta löytyy erilaisille työskentelyvaiheille niiden vaatimia erilaisia työskentelytiloja:

Dream it -tila: Uneksimis- ja kuvittelutilassa ideoita muhiteltaisiin. Siellä olisi unenomainen, vaimennettu äänimaailma. Materiaalit olisivat pehmeitä ja miellyttäviä koskettaa. Huopaa, karvaa ja untuvaa. Keinuva liike olisi hyvä jollain tapaa saada tilaan, ja esimerkiksi katosta riippuva pallotuoli tai moderni keinutuoli voisivat olla hyviä vaihtoehtoja.

Audit it -tila: Lähtöajatuksena tämän tilan hallitsevaksi keskiöksi oli suhteellisen laaja seinä, joka sijaitisi yrityksen pääasiallisessa neuvottelutilassa. Koko seinän kattavalle kankaalle tulisi voida heijastaa yhtä aikaa useita eri tietokoneilta projisoitavia kuvanlähteitä.

Post it -tila: Voisi sijaita samassa tilassa Audit it -seinän kanssa. Tämä tila ei oikeastaan tarvitse muuta kuin vaikkapa magneettimaalilla maalatun seinän, jolle ideointilappusia voi laittaa esille. Istuimet epämuodolliset.

Share it -tila: Jakamisen kulttuuria pitäisi voida harjoittaa myös luovuutta edistävissä erilaisissa epävirallisissa tiloissa, kuten keittiössä ja löhönurkissa. Näissä tiloissa hiljainen tieto vaihtaa omistajaa, ja ajatuksia jaetaan.

Walk it -tila: Jonkinlainen mahdollisuus vapaaseen liikkumiseen luovuutta edistävässä tilassa tulee olla. Luodaan mahdollisuus ryhmätyöskentelyn tuotosten näytteille

asettamiseen. Paljon seinätilaa, jolle voisi koota tapaamisen seurauksena syntyneet yhteiset ajatukset kaikkien nähtäviksi.

Start up -yrityksen tilaratkaisuksi Tukiainen (2010, 105) ehdottaa kotikonseptia, jossa toiminnot keskittyvät tupakeittiö-ajatuksen ympärille: yhdistetty keittiö ja oleskelutila, jossa tehtäisiin töitä rennosti yhdessä ollen ja jutellen.

4 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tiedonkeruumenetelmäksi tähän tutkimukseen on valittu kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Tämä tutkimusmenetelmä antaa mielestäni parhaat keinot selvittää ihmisten mielipiteitä ja kokemuksia, koska tutkijan tulkintaa ja analysointia eivät ole rajoittamassa tiukat säännöt. Tarkoituksena on kuvata ja ymmärtää ilmiötä syvällisesti ja rikkaasti selittäen, miten ihmiset kokevat ja näkevät maailmaa.

(Kananen 2008, 24–25.)

Halusin rajata kyselyn koskemaan vain liiketalouden opiskelijoita ja henkilökuntaa, koska muun muassa he tulevat olemaan suunnitteilla olevan tilan käyttäjiä. Tiimiakatemian opiskelijat olisivat voineet olla yksi mahdollinen haastateltavien ryhmä, koska he suorittavat tällä hetkellä paljon projektiopintoja. Jätin heidät kuitenkin pois, koska kyseessä olevat ja suunnitelmien alla olevat tilat eivät varsinaisesti koske heitä heidän kampuksensa ollessa Lutakossa ja tällä hetkellä väistössä Savelassa. Lisäksi tämän opinnäytetyön toimeksiantaja, Liiketalous ja palvelut -yksikön koulutuspäällikkö, on sanonut haastattelussaan, ettei Tiimiakatemian malli sellaisenaan sovi käytettäväksi liiketalouden opiskelijoiden koulutusohjelmassa.

Haastatelluista opiskelijoista useat olivat vastauksissaan pohtineet sisustamista, värejä, tunnelmaa ja viihtyisyyttä. Vastaajista löytyi niin ryhmäprojekteissa mukana olleita kuin yksin projektia tehneitäkin. Kestoltaan tehdyt projektit olivat keksimäärin puolen ja kahden vuoden väliltä, mutta mukaan mahtui myös muutama intensiivinen kahdeksan tunnin pikaprojekti. Projektien tekeminen koettiin usein työlääksi, vastuulliseksi, pitkäkestoiseksi, mutta myös vapaamuotoiseksi. Opiskelijat arvostavat ja pitävät motivoivana tekijänä oikeaa vastuuta, joka yrityksille tehtävissä projekteissa on mukana. Usein projektien laajuudesta johtuen on aikataulussa pysymisen vuoksi projekti tehtäviä tehtävä myös kouluajan ulkopuolella. Projektioiskelua hidastavina tekijöinä mainittiinkin muu opiskelu, opinnäytetyö tai työ. Opiskelijat kertoivat tehneensä projektiopintoja enimmäkseen koulun tiloissa, mutta projektia tehtiin myös kotona, kahvilassa tai toimeksiantajan luona. Samantyyppisiä seikkoja työympäristön koostumuksesta kertoivat myös Laajavaara ja Solonen (2011, 21), ja tämä huomioitiin

kappaleessa 3.3 Työympäristö. Koulun tiloista on kuitenkin usein puuttunut työskentely rauha, ja hiljaisia tiloja tarvittaisiinkin. Projektiopintojen tekemiseen konkreettisesti opiskelijat kertoivat tarvitsevansa atk-tiloja ja -ohjelmia, kännykän, hyvän ja sitoutuneen ryhmän, suunnittelutaitoa, yhteistyökykyä ja tilaa kokoontumisille. Opiskelijoiden mielestä viihtyisä työskentelytila on muun muassa avara, valoisa, siisti, selkeä ja rauhallinen. Rauhallisen ympäristön ja hyvien työvälineiden lisäksi opiskelijat arvostavat mahdollisuutta saada tukea projekteja valvovalta opettajalta.

Uutena kehittämis ehdotuksena esille nousi myös ajatus eri koulutusalojen opiskelijoiden yhteisistä projekteista. Unelmien työtilalta halutaan valoisuutta, tilavuutta ja rauhallisuutta. Myös modernius, toimivat ja hyvät laitteet sekä miellyttävät pöydät ja tuolit mainittiin useamman kerran. Lisäksi unelmien työtilalta toivottiin pehmeitä penkkejä ja sohvia, viherkasveja sekä ikkunoita, joista avautuvat hyvät maisemat. Virvokkeiden saatavuus kuului myös monen unelmien työtilaan. Osittain samanlaisia ominaisuuksia myös Tukiainen (2010, 59) kuvaa luovuutta tukevissa työympäristöissä olevan, ja tämä huomioitiin kappaleessa 3.5 Luova tila oppimisympäristönä ja innovaation luoja.

Projektiopettaja Lea Tapanaisen mukaan projektimainen oppiminen on tavoitteellista oppimista, jossa yhdessä aikataulun, työvaiheiden, toteutustapojen, hankitun teorian, seurannan ja tarvittaessa muuttuvien toimintatapojen avulla sekä lopussa tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia arvioiden saadaan suoritettua osaamiskokonaisuus. Projektimaisen oppimisen edistäminen puolestaan tarkoittaa hänen mielestään asianmukaisia fasilitetteja, opetuksen rakenteellista toteuttamista niin, että projektimainen työtapo on mahdollista. Projektin tekemiseen soveltuvien työtilojen tulisi Tapanaisen mukaan olla helposti muunneltavissa ja samaa mieltä asiasta oli myös koulutuspäällikkö Pertti Pernu. Sieltä tulisi löytyä tarpeelliset tietotekniset varustelut, kirjallisuutta, lukollista säilytystä projektimateriaaleille sekä esimerkiksi fläppitauluja ja nojatuoleja ideointipalavereita ja muuta ”hengailua” varten. Tärkeäksi seikaksi Tapanainen kokee myös tilojen mukavannäköisen ilmeen ja sopivat värit, rentouden ja perusjärjestyksen säilyvyyden monista tilojen käyttäjistä huolimatta, jotta tiloihin voisi myös tuoda asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Projektityöskentely on Tapanaisen

mukaan muuhun työskentelyyn verrattuna tavoitteellisempaa, ja siinä toimitaan enemmän tilanteen ja kiireellisyysasteen mukaan. Tapanaisen mukaan projektiopinnoissa tulisi myös olla jatkumo, jolloin projektien vaativuustaso kasvaisi opintovuosien myötä, ja opiskelijan pitäisi toimia projektiryhmän eri tehtävissä. Opintojen loppuvaiheessa jokaisen olisi hyvä olla mukana monialaisessa projektissa. Rajakadun projektityöskentelytilat ovat Tapanaisen mukaan tällä hetkellä erittäin sopimattomat, ja käytössä oleva luokkatila ei edistä projektityöskentelyä. Viihtyisässä työskentelytilassa on Tapanaisen mukaan ergonomisesti ajatellut työtilat, jotka myös Pernun haastattelusta tulivat ilmi, kauniit värit, hyväsisäilma ja innostava työilmapiiri. Muun muassa juuri ergonomian tärkeydestä myös Laajavaara ja Solonen (2011, 31) kertoivat, ja tämä huomioitiin kappaleessa 3.3 Työympäristö.

Opinnäytetyön toimeksiantajan, koulutuspäällikkö Pertti Pernun haastattelusta selviää, että tämän tutkimuksen aihe on ajankohtainen, koska projekteja tehdään kaikilla aloilla ja kaikissa töissä, kuten myös Tukiainen (2010, 18–19) toteaa ja jota myös käsiteltiin luvussa 3.5 Luova tila oppimisympäristönä ja innovaation luoja. Pernu kertoo myös siitä, miten hän on omien kokemustensa kautta oppinut, että jokainen ihminen oppii ja ajattelee eri tavoin ja että opiskelun ei tarvitse olla aina opettajajohtoista. Pernun mukaan JAMKilta odotetaan yrittäjyyteen kannustamista, joka vaatii projekti- maista lähestymistapaa opiskeluun ja opettajan valmentavaa roolia, kuten myös Salakari (2009, 34) toteaa ja jota on käsitelty luvussa 3 Projektioppiminen ammattikorkeakoulussa. Pernun mukaan myös vastuun ottaminen, oma-aloitteellisuus sekä sosiaaliset taidot ovat projektiopiskelussa tärkeitä. Tämänhetkiset tilat ovat Pernun mukaan huonot yksinkertaisesti tilan- puutteen vuoksi. Hyvistä tiloista tulisi hänen mukaansa löytyä mahdollisuus hiljaiseen työskentelyyn ja keskittymiseen. Lisäksi tilojen tulisi olla helposti muunneltavissa sekä varustettuja hyvillä langattomilla verkkoyhteyksillä. Nämä puolestaan ovat yhteneviä ajatuksia oppimisympäristön ominaisuuksista, joista myös Tukiainen (2010, 59) ja Laajavaara ja Solonen (2011, 15) ovat kirjoittaneet ja jotka tässä tutkimuksessa on huomioitu luvussa 3.5 Luova tila oppimisympäristönä ja innovaation luoja sekä 3.3 Työympäristö.

4.1 Yhteenveto opiskelijoiden haastattelusta

Tutkimukseen vastanneista opiskelijoista suurin osa oli naisia, mutta kaikki kysymykset huomioiden vastaajan sukupuolella ei tuntunut olevan suurta merkitystä. Odotin naisten vastauksista löytyvän tarkempia ja monipuolisempia vastauksia visuaalisiin asioihin liittyen, mutta myös miehet olivat kommentoineet näitä asioita yhtä laajasti ja kiitettävästi. Yllätyin positiivisesti siitä, että myös miehet näyttivät hyvin pohtineen perinteisesti naisille tärkeämmäksi kuviteltuja asioita, kuten sisustamista, värejä, tunnelmaa ja yleisesti viihtyisyyttä.

Valtaosa opiskelijoista oli tehnyt projektia ryhmässä yhdessä muiden kanssa, mutta myös yksin projekteja tehneitä löytyi. Joillakin oli myös kokemusta sekä yksin työskentelystä että ryhmän kanssa tehdyistä projekteista. Suurin osa ryhmistä koostui noin neljästä henkilöstä, mutta joukosta löytyi myös yksi yhdentoista opiskelijan projektiryhmä.

Mielestäni on myös hyvä muistaa, että vaikka projektia tehtäisiinkin ryhmässä, se silti sisältää usein jokaiselle ryhmän jäsenelle jaettuja omia tehtäviä, joten yksintyöskentelyä tulee jonkin verran jokaiselle, myös ryhmänä projektia tekeville.

Tehdyt projektit olivat kestoltaan enimmäkseen kahden ja puolen vuoden väliltä. Joukkoon mahtui myös neljä kahdeksan tunnin pikaprojektia, joissa työtä tehdään tiiviisti ja täydellä teholla yhtäjaksoisesti kahdeksan tuntia. Yhdellä vastaajalla oli myös kokemusta vuoden ja toisella puolitoistavuotta kestäneestä projektista. Vertaessaan projektiopiskelua muuhun ammattikorkeakouluopiskeluun useat vastaajista kertoivat projektin tekemisen olevan työläämpää, vastuullisempaa, pitkäkeisempää ja vapaamuotoisempaa. Opiskelijan oma vastuu ja oma ajankäytönhallinta myös korostuivat vastauksissa. Opiskelijat myös tuntuivat arvostavan oikeaa vastuuta, joka yrityksille tehtävissä projekteissa on mukana. Pääsee siis tekemään oikeaa työtä. Projektiryhmille päänvaivaa tuottaa joskus aikataulujen yhteensovittaminen muiden projektiryhmän jäsenten kanssa.

Oikean vastuun ottamista voisi myös pitää motivoivana tekijänä. On mielekkäämpää tehdä projektia ja työtä, jolle on oikeasti tarve. Projektityöntekijän mielestä mielenkiintoiseen projektiin myös jaksaa panostaa enemmän. Muusta opiskelusta poiketen projektin teko ja sen loppuun saattaminen on opiskelijan vastuulla.

Projektiopiskelua hidastaviksi ja haittaaviksi tekijöiksi koettiin muun muassa muu opiskelu, opinnäytetyö tai työ. Myös toisten projektiryhmän jäsenten laistaminen tehtävistä ja aikataulujen yhteensovittaminen ovat haitanneet projektityöskentelyä. Osalle vastaajista on myös tullut projektin toteutuksen myötä omia kustannuksia johtuen siitä, että projektia toteutetaan myös ulkomailla.

Suurin haitta projektien toteutuksessa opiskelijoilla tuntuu olevan se, että vaikka projekti on koulutehtävä, sitä usein myös tehdään kotona vapaa-ajalla, ja projekti pyörii näin ollen mielessä koko ajan. Isompiin projekteihin liittyy laajoja työtehtäviä, joiden suorittaminen vaatii paljon aikaa. Tehtävät on saatava suoritettua tietyssä aikataulussa, joten töitä on myös tehtävä kouluajan ulkopuolella, jotta aikataulussa pysytään. Projektityöskentelyä puolestaan edesauttaa hyvä ryhmähenki ja oma kiinnostus projektia kohtaan. Mieluisaa projektia on luonnollisestikin mukava tehdä, ja oma motivaatio työn tekemiseen on innostuneempi.

Projektiopintoja opiskelijat ovat enimmäkseen tehneet koulun tiloissa, kotona, kahvilassa tai toimeksiantajan luona. Yleisesti ottaen koulun tiloihin opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä. Projektin tekoon tarvittavat tietokoneet hyvillä nettiyhteyksillä ja tulostimet ovat olleet hyvin saatavilla. Koulun tiloista on vastaajien mielestä kuitenkin usein puuttunut työskentelyrauha. Jotkut tehtävät vaativat hiljaisia työtiloja, jolloin on hakeuduttu esimerkiksi koulun kirjastoon. Toisia tehtäviä on ollut mukava tehdä myös koulun kahvilassa. Tärkeimmäksi työvälineeksi nousee ehdottomasti tietokone.

Opiskelijat vastasivat, että koulun tiloissa projektia tulee kuitenkin tehtyä, kun taas kotona on joskus hankalampi saada työväihde päälle. Tämä tosin voi olla kiinni myös ihmisestä itsestään eikä siitä, missä työtä on tarkoitus tehdä. Koulun tilat on koettu luontaiseksi kokoontumispaikaksi, ja sieltä on löytynyt isommallekin ryhmälle tar-

peeksi tilaa ja tietokoneita. Osalle vastaajista myös koulun tilat ovat olleet riittävän rauhalliset ja osalle puolestaan ei. Tämäkin on varmasti myös tottumuskysymys. Toiset tarvitsevat työskentelyyn riittävän rauhallisen paikan, ja toisia ei rauhattomuus haittaa. Yksi vastaajista kertoi, että koulun atk-luokka on ollut ainoa tila, josta projektin tekijöitä ei ole häädetty pois, vaan siellä on saanut olla niin kauan kuin haluaa.

Projektiopintojen tekemiseen konkreettisesti opiskelijat kertoivat tarvitsevansa atk-tiloja ja -ohjelmia, kännykän, hyvän ja sitoutuneen ryhmän, suunnittelutaitoa, yhteistyökykyä ja tilaa kokoontumisille. Hyvän ja sitoutuneen ryhmän aikaansaamisessa auttaa varmasti se, että projektityöntekijät tulevat hyvin toimeen keskenään ja tuntevat toistensa työskentelytavat jo ennestään. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, ja joskus projektiryhmä voi muodostua opiskelijoista, jotka eivät ennestään tunne toisiaan.

Projektin aloitusvaiheeseen ja uusien ihmisten kanssa projektiryhmän muodostamiseen ja työskentelyn aloittamiseen opiskelijat ehdottivat kattavaa aloituspalaveria, jossa kartoitettaisiin opiskelijoiden kiinnostuksen kohteita, tutustuttaisiin erilaisiin tarjolla oleviin projekteihin ja toisten työskentelytottumuksiin. Hyväidea voisi olla myös toisten tekemien projektiraporttien lukeminen, jota kautta saisi myös käsitystä projektityöskentelystä ja siihen vaadittavista resursseista ja projektien laajuudesta.

Kun projektille löytyvät aiheesta kiinnostuneet tekijät, on sen suorittaminen niin opiskelijoiden kuin toimeksiantajankin kannalta hyödyllisempää. Motivoituneet projektityöntekijät tekevät tunnollisempaa ja parempaa jälkeä kuin aiheeseen välinpitämättömästi suhtautuvat. Uusien ihmisten kanssa projektin työstämisen sujuvuuteen vaikuttaa varmasti myös projektiryhmän koko. Isommassa ryhmässä voi luonnollisestikin mennä toisiin tutustumiseen enemmän aikaa kuin pienemmässä ryhmässä. Rauhallisen ympäristön ja hyvien työvälineiden lisäksi opiskelijat arvostavat mahdollisuutta saada tukea projekteja valvovalta opettajalta sekä toimeksiantajan sitoutuneisuutta ja kiinnostusta projektin etenemisestä. Mahdollisuus kysyä neuvoa ja esittää kysymyksiä tuntui opiskelijoista tärkeältä.

Opiskelijoiden mielestä viihtyisätyöskentelytila on muun muassa avara, valoisa, siisti, selkeä ja rauhallinen. Kaikkein eniten opiskelijat toivoivat tilavuutta ja rauhallisuutta. Osa vastaajista kertoi viihtyvänsä parhaiten, kun saa tehdä töitä rauhassa omissa oloissaan. Viihtyvyyttä lisää myös se, että tilasta löytyvät mahdollisuudet ja välineet taukohetkille, kuten kahvin- ja vedenkeitin sekä jääkaappi omille eväille.

Projektiopintoja suoritettaessa opiskelijoille kaikkein tärkeimmäksi asiaksi vastauksista nousi projektin kiinnostavuus. Näin vastasi lähes jokainen. Kiinnostavat projekti-aiheet olivat motivoivan toiminnan edellytys. Toimiva ja hyvä ryhmä sekä luottamus ryhmäläisten välillä tuntuivat myös hyvin tärkeiltä opiskelijoista. Tärkeäksi koettiin myös se, että pääsee konkreettisesti tekemään hyödyllistä työtä samalla omaa tietotaitoaan kehittäen. Toimeksiannon täyttäminen ja sovittujen asioiden suorittaminen hyvällä fiiliksellä oli myös tärkeää.

Projektiopiskelun kehittämisestä opiskelijoilla oli myös ajatuksia. Osalle vastaajista viiden opintopisteen kerääminen on työlästä, ja sen suorittamisen tulisikin olla valinnaista. Pakollisuus vie myös aiheelta mielenkiinnon. Viiden opintopisteen keräämiseen menee yllättävän paljon aikaa, ja siitä pitäisikin opiskelijoita informoida etukäteen, jotta he osaavat varautua paremmin. Osa vastaajista kertoi olevansa tyytyväinen projektiopiskelun järjestämiseen ja osa toivoi lisää kontaktitunteja. Uutena kehittämis ehdotuksena esille nousi myös ajatus eri koulutusalojen opiskelijoiden yhteisistä projekteista.

Unelmien työtilasta kysyttäessä opiskelijat vastasivat osittain samalla tavalla kuin viihtyisästä työtilasta kysyttäessä. Työtilalta haluttiin valoisuutta, tilavuutta ja rauhallisuutta. Myös modernius, toimivat ja hyvät laitteet sekä miellyttävät pöydät ja tuolit mainittiin useamman kerran. Lisäksi unelmien työtilalta toivottiin pehmeitä penkkejä ja sohvia, viherkasveja sekä ikkunoita, joista avautuvat hyvät maisemat. Virvokkeiden saatavuus kuului myös monen unelmien työtilaan.

Projekteja tulee tarjolle erilaisilta yrityksiltä ja yrittäjiltä, ja usein projektit ovat sisältönsä ja toimeksiannoltaan keskenään hyvin erilaisia, mutta kuitenkin liiketalouteen

liittyviä. Joskus käy niin, että opiskelija lähtee mukaan projektiin, joka ei välttämättä ensi kuulemalta vaikuta kaikkein kiinnostavimmalta. Aiheeseen paremmin tutustuttuaan ja suunnittelun lähdettyä kunnolla käyntiin opiskelija voi kuitenkin huomata projektista uusia ja erilaisia puolia, joita ei projektin esittelyvaiheessa tullut ilmi. Projektin valintaan olisi siis hyvä lähteä avoimin mielin.

Projektiopinnoissa viisi opintopistettä vastaa 135:tä työtuntia, joka on sama kuin kaikissa muissakin kursseissa. Ehkä näiden työtuntien kerääminen tuntuu opiskelijoista työläämmältä siksi, koska muilla kursseilla tuo tuntimäärä on jaettu itsenäisentyöskentelyn, virtuaaliopetuksen ja koululla tapahtuvan tuntityöskentelyn kesken. Tunteja kerääntyy ikään kuin huomaamatta vain olemalla läsnä oppitunneilla. Projektityöskentelyssä opiskelija täyttää tuntipäiväkirjaa, jossa jokaiselle tehdyille työtunnille täyttyä löytyä selitys.

4.2 Yhteenveto projektiopettajan haastattelusta

Liiketalouden koulutusyksikössä projekteja ohjaavalta opettajalta, Lea Tapanaiselta, kysyttiin, mitä hänen mielestään tarkoittaa tämän opinnäytetyön hyvin tiivistävä-otsikko, projektimaisen oppimisen edistäminen. Ensin Tapanainen selvitti, mitä hänen mielestään projektimaisella oppimisella voidaan tarkoittaa. Tapanaisen mukaan projektimainen oppiminen on tavoitteellista oppimista, jossa yhdessä aikataulun, työvaiheiden, toteutustapojen, hankitun teorian, seurannan ja tarvittaessa muuttuvien toimintatapojen avulla sekä lopussa tavoitteiden saavuttamista ja tuloksia arvioiden saadaan suoritettua osaamiskokonaisuus.

Projektimaisen oppimisen edistäminen puolestaan tarkoittaa hänen mielestään asianmukaisia fasilitetteja, opetuksen rakenteellista toteuttamista niin, että projektimainen työtapo on mahdollista. Myös opetussuunnitelmaa mietittäessä tulisi osaamistavoitteiksi tulla substanssiosaamisen lisäksi erilaiset työelämän vaatimat taidot. Projektimaisen oppimisen edistämiseen kuuluu myös opiskelijan ja opettajan utelias sekä ennakkoluuloton asenne, halua oppia toisilta ja edesauttaa muidenkin oppimisprosessia sekä uskallusta tehdä virheitä ja hyödyntää niitä oppimisessa.

Tapanaisella on kahdentoista vuoden kokemus opiskelijaprojektien ohjaamisesta sekä seitsemän vuoden kokemus kansainvälisten koulutusprojektien koordinoimisesta, hallinnoimisesta sekä kansainvälisten opiskelijaprojektien ohjaamisesta. Suurimmaksi osaksi kokemukset projekteista ovat olleet hyviä sisältäen hienoja henkilökohtaisia oppimisprosesseja. Huonot kokemukset ovat johtuneet usein siitä, että projektin eri osapuolilla on ollut erilaiset visiot projektin tavoitteista.

Projektin tekemiseen soveltuvien työtilojen tulisi Tapanaisen mukaan olla helposti muunneltavissa, ja sieltä tulisi löytyä tarpeelliset tietotekniset varustelut sekä kirjallisuutta. Lisäksi tiloissa tulisi mahdollisesti olla lukollista säilytystilaa projektimateriaaleille sekä esimerkiksi fläppitauluja ja nojatuoleja ideointipalavereita ja muuta ”hengailua” varten. Tärkeäksi seikaksi Tapanainen kokee myös tilojen mukavannäköisen ilmeen ja sopivat värit, rentouden ja perusjärjestyksen säilyvyyden monesta tilojen käyttäjästä huolimatta, jotta tiloihin voisi myös tuoda asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Tiloilla tulisi olla jämptin joustavat käytösäännöt.

Projektityöskentely on Tapanaisen mukaan muuhun työskentelyyn verrattuna tavoitteellisempaa, ja siinä toimitaan enemmän tilanteen ja kiireellisyysasteen mukaan. Projektityöskentelyssä näkyvät ajoittaiset työpaineet, kun välillä voi tulla tehtyä todella pitkääkin päivää, kun taas suunnitteluvaiheessa voi olla rauhallisempi työtahti. Projekteissa tulee myös tehtyä enemmän yhteistyötä muiden kanssa. Tähän kuuluu ideointia, pelisäännöistä sopimista, jaetaan vastuuta sekä opitaan yhdessä ja muilta.

Projektityöskentelyä Tapanaisen mukaan edesauttavat innostus ja asenne. Opiskelijan pitää hyväksyä projektimaisen työskentelyn edut ja haitat. Pitäisi myös ymmärtää, milloin projekti kannattaa perustaa, koska ihan kaikkeen toimintaan projekti ei soveltu. Tapanainen toteaa myös, että prosessiin tulisi voida luottaa. Projekteja tehtäessä asiat eivät aina etene tasaisesti, vaan voi tulla takapakkeja ja tekijästä itsestä riippumattomia viivästyksiä. Näin ollen stressinsietokyky ja joustavuus ovat erinomaisia ominaisuuksia. Projektityöskentelyä hidastavista seikoista Tapanainen mainitsee muiden kurssien kontaktitunnit. Lisäksi opiskelijan työssäolo saattavat olla joskus

vaikeasti sovitettavissa kiireiseen projektiin ja muiden projektityöntekijöiden aikatauluun, mutta erilaiset sähköiset yhteydenpitokeinot auttavat.

Projektioipintojen suorittamisesta Tapanainen toteaa, että opiskelijoiden pitäisi hyväksyä, että suoritettavat opinnot ovat aivan yhtä arvokkaita opintoja kuin muillakin opintojaksoilla, vaikka projektioipintoihin ei esimerkiksi kuulu tenttiä. Myös Tapanaisen mukaan motivaatio on korkea silloin, kun saa itse valita projektinsa sisällön.

Kun mietitään projektioipintojen levittämistä laajemmin liiketalouden opintoihin, tulisi tarvittaessa olla projektien ohjaamisesta kiinnostuneita opettajia. Tapanaisen mukaan projektioipinnoissa tulisi myös olla jatkumo, jolloin projektien vaativuustaso kasvaisi opintovuosien myötä ja opiskelijan pitäisi toimia projektiryhmän eri tehtävissä. Opinnot loppuvaiheessa jokaisen olisi hyvä olla mukana monialaisessa projektissa.

Rajakadun projektityöskentelytilat ovat Tapanaisen mukaan tällä hetkellä erittäin sopimattomat, ja käytössä oleva luokkatila ei edistä projektityöskentelyä. Tilojen todellisen käyttöasteen pitäisi olla tarkemmin selvillä. Esimerkiksi jos kontaktituntia ei pidetä, tilan ei pitäisi olla varattuna. Sama tila voisi myös joskus olla projektikäytössä koko päivän. Muutoksiksi Tapanainen ehdottaa, että ryhmätyötiloja tulisi olla enemmän ja että tilojen tulisi olla paremmin muunneltavissa eri tarkoituksiin. Viihtyisässä työskentelytilassa on Tapanaisen mukaan ergonomisesti ajatellut työtilat, kauniit värit, hyvä sisäilma ja innostava työilmapiiri. Unelmien työtilassa olisi oman maun mukaan valitut design-huonekalut ja värit, ekologisia ja luonnonmateriaaleja sisustuksessa, viherkasveja, oma työhuone, jonka ovi useimmiten auki, lähistöllä taukotila, jossa voi kahvitella ja rupatella. Lisäksi käytössä olisi myös kokoustila, jossa voisi pitää nimenomaan lyhyitä palavereja seisaallaan.

4.3 Yhteenveto koulutuspäällikön haastattelusta

Toimeksiannon opinnäytetyölleni sain Liiketoiminta ja palvelut -yksikön koulutuspäällikkö Pertti Pernulta. Toimeksiannon taustasta kysyttäessä Pernu aloittaa kertomalla siitä, miten JAMKin opettajilla on omia kokemuksia projekteista. Opinnäytetyönaihe

on ajankohtainen ja kiinnostava, koska opettajilla on kaikilla kokemusta projekteista ja koska niitä tehdään kaikilla aloilla ja kaikissa töissä.

Pernu kertoo henkilökohtaisesti saaneensa hyvän kuvanprojektioppimisesta omien opiskeluaikaisten kokemustensa perusteella. Monialaisten ryhmien ja eri koulutus-taustaisten opiskelijoiden muodostamat ryhmät olivat hänelle ”herättävä” kokemus. Pernu kertoo, miten oli mielenkiintoista huomata, että kaikki eivät enää ajattelekaan samalla tavalla kuin itse ja että jokainen oppii eri tavoin. Samalla heräsi myös ajatus opettajaroolin kyseenalaistamisesta ja siitä, miten opiskelijan tiedon muodostuminen tapahtuu. Pernun mielestä oli hämmentävää, kun yliopistossa voi opiskella ryhmäo-pintoja perinteisen luennolla istumisen sijaan. Hänelle Project based learning eli pro-jektiin perustuva -opiskelutapa oli elämäncatsomusta muuttava kokemus.

Pernu kertoo myös siitä, miten kouluympäristö on muuttunut. Tänä päivänä Jyväskylän ammattikorkeakoululta odotetaan yrittäjyyteen kannustamista. JAMK mahdollistaa yrittäjyyden syntymistä ja innovaatioiden kehittymistä. Pernun mukaan tätä ei tapahdu opettajajohtoisella opiskelutavalla. Hänen mielestään opetussuunnitelmassa pitää olla välineitä, joilla mahdollistetaan oman vastuun ottaminen, yrittäjyyden kehittyminen, innovaatioiden syntyminen sekä yrittäjänä toimiminen opiskeluaikana. Tämä puolestaan vaatii projektimaista lähestymistapaa sekä tiloja ja valmentajia. Pernun mukaan opettajalla tulisi olla valmentava rooli.

Opinnäytetyöni, projektimaisen oppimisen edistäminen, tarkoitusta kysyttäessä Pernu kertoo, että työn pitäisi näyttää malleja siitä, mihin suuntaan projektioppimisessa pitäisi edetä, sekä antaa vaihtoehtoja siitä, miten projektioppimista voisi tehdä niin, että ne ovat liiketalouden koulutusohjelmaan sopivia. Pernun mielestä Tiimiakatemia malli ei sovi sellaisenaan tähän koulutusohjelmaan, koska opiskelijoiden taustat ovat hyvin erilaisia ja ikäkirjo opiskelijoiden välillä on laaja.

Hyväksi projektiopiskelukokemukseksi Pernu kertoo sen, että projektista syntyy yritys. Puolestaan huonoja esimerkkejä ovat muun muassa yhden opetustavan tyrkyttäminen. Pernun mukaan opinnoissa täytyy voida tarjota monia eri etenemispolkuja,

koska opiskelijat oppivat eri tavoilla. Huonoa, hänen mukaansa, ovat myös ryhmässä roikkujat ja heikkotasoiset projektiraportit. Pernu lisää vielä, että työelämässä tehtäville projekteille on kovat vaatimukset ja tiukat säännöt ja että koulussa pitäisi oppia rutiinit tehdä projekteja kunnolla.

Projektitilojen ominaisuuksista kysyttäessä Pernu kertoo, että siellä tulisi olla rajattu-tila, kotipesä, pöytä, jakkarat ja paikka tietokoneelle. Lisäksi tulisi löytyä neuvottelu-paikka asiakkaan kanssa käytettäväksi. Siihen ei välttämättä tarvita omaa neuvottelu-huonetta, vaan esimerkiksi kahvilakin käy. Rakenteiden tulisi olla kevyitä ja helposti muunneltavissa, koska tiloja pitäisi pystyä muuttamaan projektien ja tilanteiden mukaan. Pernun mukaan pitää olla ennustettavissa, onko seuraavalle vuodelle tiloja. Myös monialaisuus olisi Pernun mielestä tärkeää, koska eri alojen opiskelijoita tulisi voida yhdistää ja saada samoihin projekteihin mukaan.

Pernun mukaan projektiopiskelu on kurinalaisempaa kuin muu opiskelu, koska sillä on selkeäalku ja loppu. Hänen mielestä se on myös vastuullisempaa ja oma-aloitteellisempaa. Projektiopiskelussa Pernun mukaan korostuvat sosiaaliset taidot, jotka ovat erittäin tärkeässä asemassa, ja erot opiskelijoiden välillä voivat olla isoja. Myös vastuunottamisen oppiminen on Pernun mielestä tärkeä asia.

Projektiopiskelua edistäviä tekijöitä ovat Pernun mukaan muun muassa innostajat, jotka pystyvät visioimaan projektin hyödyt ja edut ja sen, mitä projekteista oikeasti saa. Innostajia, jotka näkevät mahdollisuuksia. Projektiopiskelua haittaavia tekijöitä ovat Pernun mukaan nykyiset tilat, jotka eivät tue projektiopiskelua. Hänen mukaansa projektiopiskelua estää myös koulutusohjelmien ja yksiköitten näkymättömät rajat. Opiskelijoiden on hankala ylittää ”rajoja” ja mennä mukaan toisen koulutusohjelman projektiin. Pernun mielestä opiskelijoille ei tarjota mahdollisuutta yhteistyöhön, sillä yhteisiä tavoitteita ei ole asetettu. Ikään kuin eri alat kilpailisivat keskenään, eikä yhteistyötä edes haluttaisi edistää.

Rajakadun tilat projektityöskentelylle ovat Pernun mukaan tällä hetkellä huonot, koska tilaa on liian vähän. Pernu kertoo, että projektiopiskelussa opintopisteitä kertyy

vähemmän opiskelijoiden käyttämään tilan tarpeeseen suhteutettuna ja verrattuna muihin kursseihin. Hänen mukaansa projektiopiskelu vie tilaa ja projektin parissa työskentelee vähemmän opiskelijoita, ja yksittäinen luokkatilassa käytäväkurssi antaa enemmän opintopisteitä pienemmälle käytetylle tilalle. Tästä syystä Pernun mielestä projektiopiskelua ei ehkä arvosteta vielä yhtä paljon. Pernu kertoo, että johtotasolta sanotaan, että hyvä kun on yrittäjämäistä, mutta toisaalta tilan käytön puolesta ”mopataan”, koska ei ole totuttu tekemään projektimaisesti. Pernun mielestä voitaisiin ehkä ottaa mallia Tiimiakatemialta, jossa opintoja suoritetaan ympärivuotisesti, jolloin tilat ovat tehokkaassa käytössä silloin, kun on toimintaa. Tilatehokkuus ja projektimainen oppiminen ovat Pernun mukaan ristiriidassa.

Pernun mukaan neuvottelutilaa pitäisi löytyä, koska pitää olla mahdollisuus perustaa yritys ja harjoittaa yritystoimintaa JAMKin tiloissa. Toiminnan aloittamiselle pitäisi hänen mukaansa olla myös matala kynnyks. Pernun mielestä opiskelijayritysten, yrittäjyysvalmennuksen ja -opetuksen pitäisi näkyä arjessa konkreettisesti, jotta myös uudet aloittavat opiskelijat pääsevät näkemään mahdollisuuksia ja ottamaan mallia. Hänen mukaansa tulisi myös miettiä, miten opiskelijoista saadaan innovaatioideoita irti, koska sitä kautta syntyisi liiketoimintaa, keksintöjä, patentteja ja niin edelleen.

Hyvän yleisen työtilan ominaisuuksista kysyttäessä Pernu kertoo, että viihtyvyyttä lisäävät terveet tilat, hyvä sisäilma, meluttomuus sekä mahdollisuus hiljaiseen työskentelyyn ja keskittymiseen. Tilojen tulisi hänen mukaansa olla muunneltavissa esimerkiksi kevytrakenteisilla sermeillä. Ne tulisi varustaa hyvillä langattomilla verkkoyhteyksillä ja mahdollistaa siisteyden säilyvyys. Unelmien työtilassa puolestaan Pernun mukaan on tilaa erilaisille ajatuksille ja näkökulmille yhdessä toimivan ergonomian kanssa.

5 PROJEKTITILOJEN TILASUUNNITELMA

Koska Partasen (2003, 25) mukaan ensin tulee huomioida, mitä tilassa tullaan tekemään, kuka ja ketkä siellä tulevat toimimaan, ja millaisia tilaratkaisuja nämä toiminnot tarvitsevat. Tehdyn tutkimuksen perusteella voimme todeta, että tiloissa tullaan opiskelemaan projektimaisia opintoja ja että tiloja käyttävät ammattikorkeakoulun opiskelijat ja henkilökunta.

Vesterisen (2001, 31) mukaan voidaan todeta, että projektioppimisella pyritään innovatiivisuuteen, kontekstisidonnaisuuteen, yhteistoiminnallisuuteen ja ongelmaperusteiseen oppimiseen, jossa oppijalta edellytetään itseohjautuvuutta, sitoutumista, reflektiivisyyttä ja avoimuutta uusiin kokemuksiin. Onnistuakseen projektimaiset opinnot (Vesterinen 2001, 73) edellyttävät opiskelijoilta monimuotoista itsensäilmaisukykyä ja kykyä tarkastella asioita useasta eri perspektiivistä. Saadakseen täysipainoisesti hyötyä projektityöskentelystä opiskelijoiden tulisi kyetä keskustelemaan ideoistaan, kommunikoidaan selkeästi ja asettamaan kysymyksiä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä ja niistä asioista, joista he tarvitsevat lisää tietoa. Vesterisen (2001, 73) mukaan projektityöskentelyyn osallistuvien tulisi myös kyetä vertailemaan erilaisia vaihtoehtoja systemaattisesti sekä olla unohtamatta oman näkökulman kriittistä arviointia.

Tilankäytön tehokkuusajattelun lisäksi Laajavaara ja Solonen (2011) kertovat KTI:tä (2011) mukaillen, että etätyön ja interaktiivisesti tehtävän työn tuomat haasteet tulisi myös huomioida. Tilan tulisi tukea vuorovaikutteisuutta ja silti suoda työrauha jokaiselle työntekijälle. Toimistotiloissa tullaan suosimaan jaettuja ja nimeämättömiä työpisteitä, vaikka kiinteät työpisteet säilyttäisivätkin paikkansa. (Laajavaara & Solonen 2011, 20.)

Tukiainen (2010, 106) jatkaa luovan prosessin toimintojen perusteita Leonardin ja Swapin luovan prosessin vaiheteorialla, johon kuuluvat valmistautuminen, tehtävän muotoilu, vaihtoehtojen kehittäminen, hautominen ja vaihtoehtojen valinta. Tukiainen (2010) on kehittänyt luovalle työskentely-ympäristölle oman tilakonseptin, jonka voi

mielestäni myös soveltaa esille tulleisiin projektimaisen oppimisympäristön asettamiin vaatimuksiin.

Dream it -tila: Uneksimis- ja kuvittelutila, jossa ideoita muhiteltaisiin (Tukiainen 2010, 102–103.) Tämä tila vastaa opiskelijoiden toiveita, sillä he mainitsivat, että koulun tiloista on usein puuttunut työskentelyrauha, ja hiljaisia tiloja toivottiin. Myös Pernun mukaan hyvistä tiloista tulisi löytyä mahdollisuus hiljaiseen työskentelyyn ja keskittymiseen. Projektin tekemiseen soveltuvien työtilojen tulisi Tapanaisen mukaan olla helposti muunneltavissa, ja samaa mieltä asiasta oli myös koulutuspäällikkö Pertti Pernu.

Audit it -tila: Lähtöajatuksena tämän tilan hallitsevaksi keskiöksi oli suhteellisen laaja seinä, joka sijaitsisi yrityksen pääasiallisessa neuvottelutilassa. Koko seinän kattavalle kankaalle tulisi voida heijastaa yhtä aikaa useita eri tietokoneilta projisoitavia kuvanlähteitä. (Tukiainen 2010, 103.) Pernun mukaan tilojen tulisi olla varustettu hyvillä langattomilla verkkoyhteyksillä.

Post it -tila: Voisi sijaita samassa tilassa Audit it -seinän kanssa. Tämä tila ei oikeastaan tarvitse muuta kuin vaikkapa magneettimaalilla maalatun seinän, jolle ideointilappusia voidaan laittaa esille. Istuimien tulisi olla epämuodollisia. (Tukiainen 2010, 103.)

Share it -tila: Jakamisen kulttuuria pitäisi voida harjoittaa myös erilaisissa luovuutta edistävissä epävirallisissa tiloissa, kuten keittiössä ja löhönurkissa. Näissä tiloissa hiljainen tieto vaihtaa omistajaa ja ajatuksia jaetaan. (Tukiainen 2010, 103.) Projektiopintojen tekemiseen konkreettisesti opiskelijat kertoivat tarvitsevänsä atk-tiloja ja -ohjelmia, kännykän, hyvän ja sitoutuneen ryhmän, suunnittelutaitoa, yhteistyökykyä ja tilaa kokoontumisille. Tapanisen mukaan tiloista tulisi löytyä tarpeelliset tietotekniset varustelut, kirjallisuutta, lukollista säilytystilaa projektimateriaaleille sekä esimerkiksi fläppitauluja ja nojatuoleja ideointipalavereita ja muuta ”hengailua” varten. Projektitilojen ominaisuuksista kysyttäessä Pernu kertoo, että siellä tulisi olla rajattu tila, kotipesä, pöytä, jakkarat ja paikka tietokoneelle. Myös neuvottelupaikka asiakkaan kanssa käytettäväksi, johon ei välttämättä tarvita omaa neuvotteluhuonetta,

vaan esimerkiksi kahvilakin käy.

Walk it -tila: Jonkinlainen mahdollisuus vapaaseen liikkumiseen luovuutta edistävässä tilassa tulee olla. Luodaan mahdollisuus ryhmätyöskentelyn tuotosten näytteille asettamiseen. Paljon seinätilaa, jolle voisi koota tapaamisen seurauksena syntyneet yhteiset ajatukset kaikkien nähtäviksi. (Tukiainen 2010, 103.)

Opiskelijoiden mielestä viihtyisä työskentelytila on muun muassa avara, valoisa, siisti, selkeä ja rauhallinen. Unelmien työtilalta halutaan valoisuutta, tilavuutta ja rauhallisuutta. Myös modernius, toimivat ja hyvät laitteet sekä miellyttävät pöydät ja tuolit mainittiin useamman kerran. Lisäksi unelmien työtilalta toivottiin pehmeitä penkkejä ja sohvia, viherkasveja sekä ikkunoita, joista avautuvat hyvät maisemat. Virvokkeiden saatavuus kuului myös monen unelmien työtilaan.

Tärkeäksi seikaksi Tapanainen kokee myös tilojen mukavannäköisen ilmeen ja sopivat värit, rentouden ja perusjärjestyksen säilyvyyden monesta tilojen käyttäjästä huolimatta, jotta tiloihin voisi myös tuoda asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Viihtyisässä työskentelytilassa on Tapanaisen mukaan ergonomisesti ajatellut työtilat, kauniit värit, hyvä sisäilma ja innostava työilmapiiri.

Unelmien työtilassa puolestaan Pernun mukaan on tilaa erilaisille ajatuksille ja näkökulmille yhdessä toimivan ergonomian kanssa.

Koululle tulevat uudet tilat projektityöskentelyä varten takaavat opiskelijoille sen, että työrauhaa ja jokaisen työvaiheen vaativaa ja siihen sopivaa työskentelytilaa on saatavilla. Keskittymistä ja itsenäistä työskentelyä varten löytyvät rauhalliset tilat ja ryhmätapaamisia tai ryhmätyöskentelyä varten omat tilansa. Koulun uusiin tiloihin voisi olla mahdollista tehdä opiskelijoiden toiveiden mukainen työskentelytila, jossa yhdistyvät oman rauhaisan paikan työpisteet, ryhmätyöskentelyyn sopivat tilat sekä taukohtien ja suunnitteluvaiheiden yhteiset sosiaaliset tilat. Koululle tulevaan tilaan voisi esimerkiksi suunnitella isolle seinälle tulevan valokuvatapetin kauniilla maisemakuvalla. Koska koulu sijaitsee kaupungin keskustan tuntumassa, ei ikkunoista aukea ehkä

kaunein mahdollinen ja tilaan rauhallisuutta tuova maisema Rajakadun liikenteen ja koulun pysäköintialueen vuoksi. Valokuvatapetissa voisi hyödyntää koulun oman digi-valokuvauskurssin satoa, jossa otetaan paljon myös maisemakuvia.

Näiden ajatusten ja tutkimuksessa esille tulleiden projektimaisen oppimisen tiloja koskevien toiveiden pohjalta olen kerännyt kuvia tiloista, joissa nämä asiat toteutuvat. Näitä ideointi- ja esimerkkikuvia opinnäytetyön toimeksiantaja voi käyttää uusien projektitilojen suunnittelussa mallikuvina ja inspiraation lähteenä. Nämä kuvat ovat nähtävissä tämän opinnäytetyön liitteessä 1.

6 POHDINTA

Tämä opinnäytetyö on aiheeltaan hyvin mielenkiintoinen ja tutkimukseen tarvittavaa teorial tietoa on ollut mukava lukea. On ollut hyvin inspiroivaa tutustua teorian kautta luovan työskentelytilan tilasuunnitelmiin ja nähdä, miten perinteisistä ja tylsistä työ- ja toimistotiloista on saatu uudenlaisia, hauskoja ja työhön kannustavia tiloja. Omat ajatukset ja ideat unelmien työtilasta lähtevät lentoon inspiraatiokuvia katsellessa.

Tässä opinnäytetyössä on huomioitu toimeksiantajan asettama toive tutkimuksen tarkoitukselle, joka on antaa vaihtoehtoja siitä, miten projekteja voisi tehdä niin, että ne olisivat liiketalouden koulutusohjelmaan sopivia ja mihin suuntaan projektioppimisessa pitäisi edetä. Toimeksiantajan mukaan suoraa mallia ei voida ottaa Tiimiakatemiasta, koska se ei sellaisenaan sovi johtuen opiskelijoiden hyvin erilaisista taustoista. Tämän vuoksi asioita kysyttiin suoraan liiketalouden opiskelijoilta ja henkilökunnalta.

Tämä opinnäytetyö vastaa hyvin myös Laajavaaran ja Solosen (2011) omassa opinnäytetyössään esittämää kehittämis ehdotusta, jossa he esittävät, että jatkossa voitaisiin tutkia, mitä opiskelijat haluavat tiloihin lisää ja kerätä vastauksista konkreettisia esimerkkejä. Olisi tärkeää selvittää, miten luoda tiloja, jotka vastaavat opiskelijoiden tilavaatimuksia. (Laajavaara & Solonen 2011, 54.) Tekemäni tutkimuksen perusteella sain opiskelijoilta konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä tiloissa tulisi olla.

Olen tyytyväinen haastatteluiden perusteella saamiini vastauksiin. Liiketalouden opiskelijoilta saadut vastaukset noudattavat hyvin paljon samaa kaavaa, joten olen myös luottavainen haastateltavien riittävyyden suhteen, koska laadullisessa tutkimuksessa tutkittavaa aineistoa voidaan silloin katsoa olevan riittävästi, kun saadut vastaukset alkavat toistaa itseään, eli mitään uutta ei tule esille. Tätä kutsutaan myös aineiston kylläntymiseksi. Kun aineistosta saadaan samoja vastauksia, voidaan silloin myös sanoa, että vastaukset ovat yleistettäviä. Tulisi kuitenkin muistaa, että tutkitavan aineiston määrää tärkeämpää on kuitenkin sen laatu. (Kananen 2008, 34–35, 37–38.)

Tämän opinnäytetyön jatkona voitaisiin tehdä toiminnallinen tutkimus toteuttamalla projektimaisen oppimisen tilat Rajakadulle. Lisäksi voitaisiin selvittää, millaisiksi uusia tiloja käyttävät opiskelijat ja henkilökunta kokevat tilat verrattuna aikaisemmin käytössä olleisiin tiloihin ja millaista projektioppiminen uusissa, siihen tarkoitukseen suunnitelluissa tiloissa on.

Tämän opinnäytetyön myötä oma ammatillinen kehittyminen on ollut selkeää. Lähteiden etsiminen, teorian tiedon lukeminen ja omaksuminen sekä tietojen yhteen sovittaminen on tullut tutuksi. Näitä taitoja tulen varmasti jatkossakin tarvitsemaan. Myös tutkimuksen kokonaisuuden hahmottaminen, tutkimuksen rajaaminen ja aikataulussa pysyminen ovat olleet opettavaisia prosesseja. Haasteita tämän opinnäytetyön valmiiksi saaminen on myös sisältänyt. Kokonaisuudessaan prosessi on vienyt suunniteltua kauemmin johtuen kohtaamistani tietoteknisistä ongelmista. Suoritin myös opintoihin kuuluvan työharjoittelun opinnäytetyön tekemisen ohella, joten ajallisesti myös tämä seikka on venyttänyt prosessia. Opiskelevana äitinä haasteita riittää myös perhe-elämän ja opintojen yhteensovittamisessa. Nyt vuoden kestänyt prosessi on kuitenkin valmis, ja lopputulokseen olen hyvin tyytyväinen.

LÄHTEET

1stwebdesigner. Workspace: 40 ultimately creative offices to get example from. 26. Group 8 ja 28. Fernlund + Logan Architects. Viitattu 30.3.2013.

<http://www.1stwebdesigner.com/inspiration/creative-offices/>

10steps.sg. 22 creative offices for creative designers. Move integrated design ja Parliament. Viitattu 30.3.2013. <http://10steps.sg/inspirations/22-creative-offices-for-creative-designers/>

Colefacts. Office & Workspace: Pretty AOL cafeteria benches design with red chandeliers. Viitattu 30.3.2013. <http://www.colefacts.com/unique-modern-and-colorful-aols-office-in-palo-alto/pretty-aol-cafeteria-benches-design-with-red-chandeliers/>

Designtutorials4you. Office essentials – 30 creative and useful office layouts for designers. Viitattu 30.3.2013. <http://designtutorials4u.com/office-essentials-30-creative-and-useful-office-layouts-for-designers/>

Finishboard.com. Camp red frog, workplace designed by Torchia, a NELSON Company. Viitattu 30.3.2013. <http://finishboard.com/camp-red-frog-workplace-designed-by-torchia-a-nelson-company/>

Flava Home Design. Modern interior design office, department of development intelEGO group. Viitattu 31.3.2013. <http://flavahome.com/modern-interior-design-office-department-development-intelego-group/>

Kananen, J. 2008. Kvali: kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kantola, I. 2003. Harjoittelun ja työelämäprojektien benchmarking. Helsinki: Edita.

Laajavaara, S. & Solonen, S. 2011. Tulevaisuuden työympäristö: tiloja tulevaisuuden työntekijöille. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma, matkailu-, ravitsemis- ja talousala. Verkkojulkaisu. Viitattu 9.6.2012. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011122119074>

Lassila, A. 2009. Tulevaisuuden työympäristö-hanke H2Ubioffice. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Viitattu 25.3.2013. <http://www.haaga-helia.fi/fi/palvelut-jayhteistyto/tutkimus-ja-kehittamistoiminta/projektit/tulevaisuuden-tyoymparisto>

Partanen, E. 2003. Käyttäjälähtöisyyttä tilasuunnitteluun-toimivat tilat tilapalveluille. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisu 22.

Salakari, H. 2009. Toiminta ja oppiminen: koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Ylöjärvi: Eduskills Consulting.

Tukiainen, M. 2010. Luova tila: tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto.

Vesterinen, P. 2001. Projektiopiskelu ja -oppiminen ammattikorkeakoulussa.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

LIITTEET

Liite 1 Esimerkkikuvia projektitilojen suunnitteluun

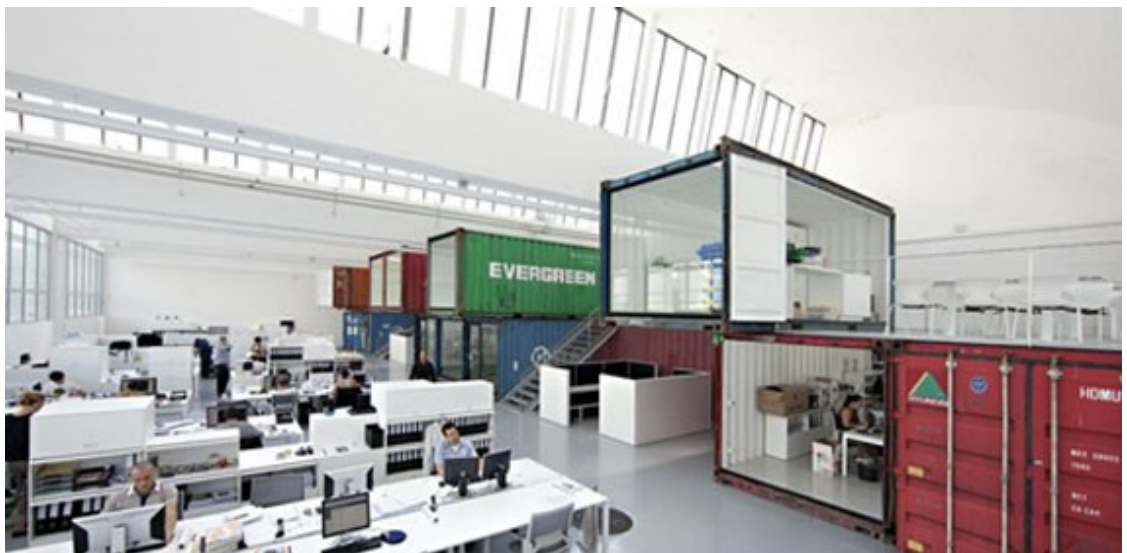

Kuva 1. Dream it -tila: Rauhallinen ja epämuodollinen tila tavaroidensäilytys mahdollisuudella.

(10steps.sg, Move integrated design, 2013.)

Kuva 2. Audit it ja Post it -tila: Yhteinen kokoontumistila magneettiseinällä.
(10steps.sg, Parliament, 2013.)

Kuva 3. Share it ja Dream it -tila: Yleisiä ja yhteisiä työpisteitä sekä mahdollisuus
rauhalliseen työskentelyyn "kontissa".
(1stwebdesigner, 26. Group 8, 2013.)

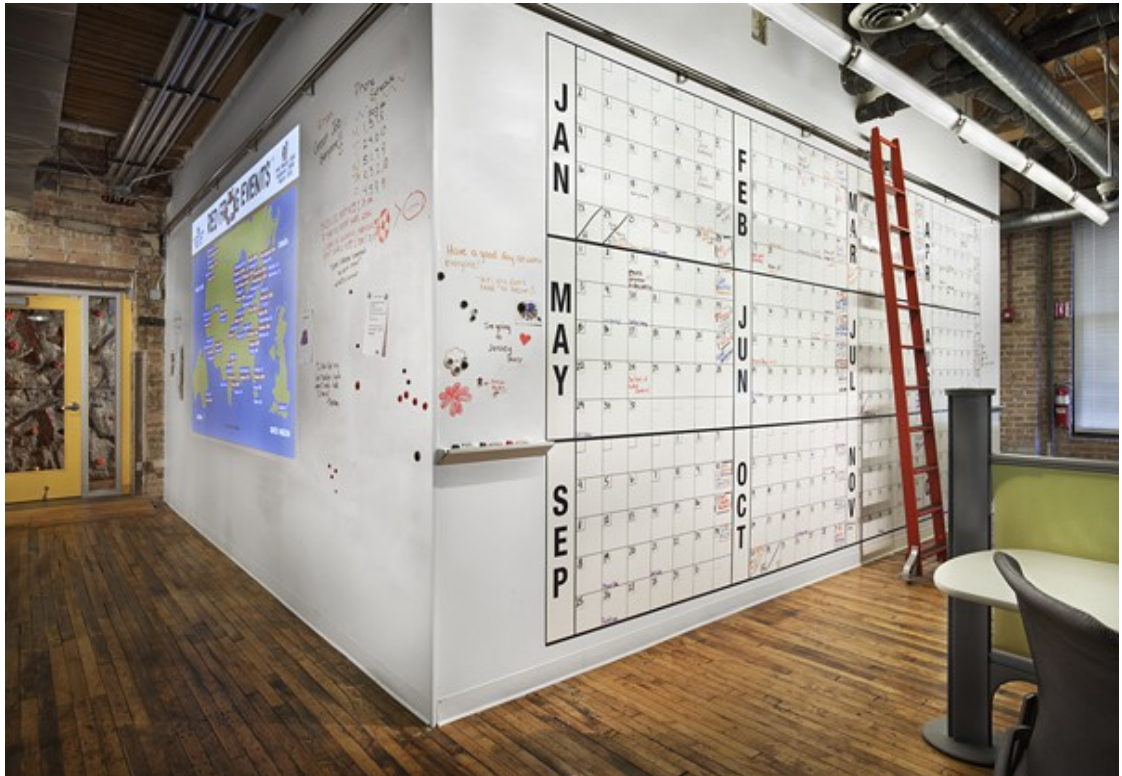

Kuva 4. Share it -tila: Avarat ja valoisat tilat tavaroiden säilytys mahdollisuudella, joissa yhdistyy yksittäiset työpisteet sekä mahdollisuus ryhmän kokoontumiseen. (1stwebdesigner, 28. Fernlund + Logan Architects, 2013.)

Kuva 5. Dream it -tila: Mökkejä hiljaiseen työskentelyyn tai kokoustilaksi. (Designtutorials4you, 2013.)

Kuva 6. Audit it ja Post it -tila: Yhteiset tilat, jossa mahdollisuus videoiden tai esitysten näyttöön sekä kalenteriseinä.
(Finishboard.com, 2013.)

Kuva 7. Share it ja Walk it -tila: Yhteiset tilat, jossa mahdollisuus kokoustamiseen sekä rentoutumiseen.
(Finishboard.com, 2013.)

Kuva 8. Share it -tila: Yhdistetty keittiö- ja työskentelytila.
(Colefacts, 2013.)

Kuva 9. Vihreyttä ja vehreyttä voidaan myös tuoda tilaan maalien ja tapettien avulla.
(Flava home design, 2013.)

Liite 2 Opiskelijoiden haastattelu

Teen opinnäytetyötä JAMKille aiheesta 'Projektimaisen oppimisen edistäminen'.

Koululle on suunnitteilla uudet tilat, joiden on tarkoitus tukea projektimaista opiskelua mahdollisimman hyvin ja monipuolisesti. Nyt Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa näiden uusien tilojen suunnitteluun esittämällä opiskelijan (tilojen tulevan käyttäjän) ajatuksia ja mielipiteitä.

Vastaathan avoimesti ja omin sanoin...

1. Sukupuoli?
2. Oletko tehnyt projektia: yksin vai ryhmässä (montako henkeä)?
3. Kuinka kauan projektin tekeminen on kestänyt?
4. Miten projektioiskelu on eronnut muusta opiskelustasi?
5. Mitkä tekijät ovat haitanneet / edistäneet projektioiskeluasi?
6. Millaisissa tiloissa olet tehnyt projektia? Mitä tiloista löytyy? Mitä olet tarvinnut?
7. Mikä käyttämässäsi tilassa on ollut hyvää? Miksi olet tehnyt projektia juuri siellä?
8. Jos et ole tehnyt projektioiskintoja koulun tiloissa, miksi et? Mitä on puuttunut?

9. Luettele konkreettisia esimerkkejä mitä mielestäsi projektiointojen tekemiseen tarvitaan?

10. Millaisessa työskentelytilassa yleensä viihdyt? Mikä lisää viihtyvyyttä?

11. Miten projektin aloittamista/työskentelyä uusien ihmisten kanssa voisi helpottaa?

12. Millainen olisi unelmien työtila? Konkreettisia esimerkkejä...

13. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä projektiointoja tehdessä?

14. Mitä kehitettävää projektioiskelussa mielestäsi olisi?

Kiitos että vastaat kyselyyn ja autat minua opinnäytetyössäni!

Raisa Vehkala

HBA8SC

Liite 3 Projektiopettajan haastattelu

Teen opinnäytetyötä JAMKille aiheesta 'Projektimaisen oppimisen edistäminen'. Koululle on suunnitteilla uudet tilat, joiden on tarkoitus tukea projektimaista opiskelua mahdollisimman hyvin ja monipuolisesti. Nyt Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa näiden uusien tilojen suunnitteluun esittämällä ajatuksia ja mielipiteitä.

Vastaathan avoimesti ja omin sanoin...

1. Mitä projektimaisen oppimisen edistäminen mielestäsi tarkoittaa? Mitä se voisi sisältää?

2. Oma tausta: Millainen on oma kokemuksesi projektityöskentelystä? Millaisia hyviä/huonoja kokemuksia?

3. Millaisessa tilassa/tiloissa olet tehnyt projektia? Mitä tiloista on löytynyt? Mitä olet projektityöskentelyyn tarvinnut?

4. Miten projektityöskentely on eronnut muusta työskentelystäsi?

5. Millaiset tekijät mielestäsi edistävät projektityöskentelyä? Entä hidastavat?

6. Mitä projektiopintojen suorittamiseen mielestäsi tarvitaan? Konkreettisia esimerkkejä...

7. Millaiset tilat Rajakadulla tällä hetkellä on projektityöskentelyä varten?

8. Hyödynnetäänkö tiloja mielestäsi parhaalla mahdollisella tavalla?

9. Miten tiloja pitäisi mielestäsi muuttaa?

10. Mitä mieltä olet siitä ajatuksesta tai ideasta, että opiskelija voisi aloittaa yritystoiminnan projektista tai projektin mukana tulleesta yritysideasta...?

11. Millaisessa työskentelytilassa itse viihdyt parhaiten? Mikä lisää viihtyvyyttä?

12. Millainen olisi unelmien työtila? Konkreettisia esimerkkejä....

13. Muuta lisättävää tai kommentoitavaa?

Kiitos että vastaat kyselyyn ja autat minua opinnäytetyössäni!

Raisa Vehkala

HBA8SC

Liite 4 Koulutuspäällikön haastattelu

Koulutuspäällikön haastattelu kysymyksiä

1. Olet opinnäytetyön toimeksiantaja. Kertoisitko toimeksiannon taustaa?
2. Mitä projektimaisen oppimisen edistäminen mielestäsi tarkoittaa? Mitä se sisältää?
3. Millainen on oma kokemuksesi projektityöskentelystä? Millaisia hyviä/huonoja kokemuksia?
4. Millaisessa tilassa/tiloissa olet tehnyt projektia? Mitä tiloista on löytynyt? Mitä olet projektityöskentelyyn tarvinnut?
5. Miten projektityöskentely on eronnut muusta työskentelystäsi?
6. Millaiset tekijät mielestäsi edistävät projektityöskentelyä? Entä hidastavat?
7. Mitä projektiopintojen suorittamiseen mielestäsi tarvitaan? Konkreettisia esimerkkejä...
8. Millaiset tilat Rajakadulla tällä hetkellä on projektityöskentelyä varten?
9. Hyödynnetäänkö tiloja mielestäsi parhaalla mahdollisella tavalla?
10. Miten tiloja pitäisi mielestäsi muuttaa?
11. Kertoisitko tarkemmin siitä ajatuksesta tai ideasta, että opiskelija voisi aloittaa yritystoiminnan projektista tai projektin mukana tulleesta yritysideasta...
12. Millaisessa työskentelytilassa itse viihdyt parhaiten? Mikä lisää viihtyvyyttä?
13. Millainen olisi unelmien työtila? Konkreettisia esimerkkejä....
14. Muuta lisättävää tai kommentoitavaa?